RETTENS DOM (Femte Afdeling)

11. marts 2009 *

I sag T-354/05,

Télévision française 1 SA (TF1), Boulogne-Billancourt (Frankrig), ved avocats J.-P. Hordies og C. Smits,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved C. Giolito, som befuldmægtiget,

sagsøgt,

* Processprog: fransk.

støttet af:

Den Franske Republik ved G. de Bergues og A.-L. Vendrolini, som befuldmægtigede,

og af

France Télévisions SA, Paris (Frankrig), ved avocats J.-P. Gunther og D. Tayar,

intervenienter,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning K(2005) 1166 endelig udg. af 20. april 2005 om støtten til France Télévisions (sag E 10/2005 (ex C 60/1999) — Radio- og tv-licens, Frankrig),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras (refererende dommer), og dommerne M. Prek og V.M. Ciucă,

justitssekretær: fuldmægtig C. Kristensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. oktober 2008,

afsagt følgende

Dom

Retsforskrifter

1 Artikel 86, stk. 2, EF bestemmer:

»Virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, eller som har karakter af fiskale monopoler, er underkastet denne traktats bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem. Udviklingen af samhandelen må ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse.«

2 Artikel 87, stk. 1, EF bestemmer:

»Bortset fra de i denne traktat hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.«

3 Artikel 88 EF bestemmer:

»1. Kommissionen foretager sammen med medlemsstaterne en løbende undersøgelse af de støtteordninger, som findes i disse stater. Den foreslår dem sådanne foranstaltninger, som fællesmarkedets funktion eller gradvise udvikling kræver.

2. Finder Kommissionen — efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger — at en støtte, som ydes af en stat eller med statsmidler, ifølge artikel 87 ikke er forenelig med fællesmarkedet, eller at denne støtte misbruges, træffer den beslutning om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter.

[…]

3. Kommissionen skal underrettes så betids om enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil. Er Kommissionen af den opfattelse, at det påtænkte er uforeneligt med fællesmarkedet i henhold til artikel 87, iværksætter den uopholdeligt den i stk. 2 fastsatte fremgangsmåde. Den pågældende medlemsstat må ikke gennemføre de påtænkte foranstaltninger, før den nævnte fremgangsmåde har ført til endelig beslutning.«

4 Artikel 1 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel [88 EF] (EFT L 83, s. 1) bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[…]

b) »eksisterende støtte«:

i) […] enhver form for støtte, der eksisterede inden traktatens ikrafttræden i den pågældende medlemsstat, dvs. støtteordninger og individuel støtte, som var trådt i kraft før og er blevet fortsat efter traktatens ikrafttræden […]«

5 Artikel 17 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»1. Kommissionen indhenter alle nødvendige oplysninger hos den pågældende medlemsstat med henblik på revision i samarbejde med medlemsstaten om eksisterende støtteordninger i henhold til artikel [88], stk. 1, [EF].

2. Finder Kommissionen, at en eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet, underretter den den pågældende medlemsstat om sin foreløbige undersøgelse og giver den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på en måned. I behørigt begrundede tilfælde kan Kommissionen forlænge denne frist.«

6 Artikel 18 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»Finder Kommissionen på baggrund af de oplysninger, medlemsstaten har indsendt i henhold til artikel 17, at den eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet, fremsætter den en henstilling, hvori den foreslår den pågældende medlemsstat passende foranstaltninger. Henstillingen kan navnlig gå ud på at:

a) ændre støtteordningen i realiteten, eller

b) indføre proceduremæssige krav, eller

c) ophæve støtteordningen.«

7 Artikel 19 i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»1. Hvis den pågældende medlemsstat accepterer de foreslåede foranstaltninger og underretter Kommissionen herom, tager Kommissionen dette til efterretning og underretter medlemsstaten herom. Medlemsstaten er bundet af sin beslutning om at acceptere at gennemføre de passende foranstaltninger.

2. Hvis den pågældende medlemsstat ikke accepterer de foreslåede foranstaltninger, og Kommissionen under hensyntagen til den pågældende medlemsstats argumenter

stadig er af den opfattelse, at de passende foranstaltninger er nødvendige, indleder den proceduren efter artikel 4, stk. 4. Artikel 6, 7 og 9 finder tilsvarende anvendelse.«

8 Artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer:

»Kommissionen offentliggør et resumé af de beslutninger, den vedtager i henhold til artikel […] 18 sammenholdt med artikel 19, stk. 1, i De Europæiske Fællesskabers Tidende. I meddelelsen om resuméet gøres der opmærksom på, at det er muligt at få en kopi af beslutningen i dens autentiske sprogudgave(r).«

Sagens faktiske omstændigheder

9 Ved skrivelse af 10. marts 1993 indgav sagsøgeren, Télévision française 1 SA, som ejer den private, kommercielle fjernsynskanal TF1, en klage til Kommissionen over finansierings- og driftsvilkårene for de franske public service-tv-kanaler France 2 og France 3. Det var angivet i klagen, som blev efterfulgt af et supplement til klagen indgivet den 10. marts 1997, at artikel 81 EF, artikel 86, stk. 1, EF og artikel 87 EF var tilsidesat. Sagsøgeren anførte i klagen, at blandt andre foranstaltninger udgjorde Den Franske Republiks overførelse af licensmidler til France 2 og France 3 statsstøtte i artikel 87, stk. 1, EF's forstand.

10 Ved beslutning af 27. september 1999, offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 27. november 1999 (EFT C 340, s. 57), indledte Kommissionen en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 88, stk. 2, EF vedrørende den investeringsstøtte, som France 2 og France 3 havde modtaget, samt de kapitalindskud, der var foretaget i France 2 i perioden 1988-1994. Licensafgiften var ikke omfattet af denne procedure, idet denne foranstaltning indledningsvis blev betragtet som eksisterende

støtte, der skulle gøres til genstand for en særskilt undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 17 ff. i forordning nr. 659/1999.

11 I 2000 bragte Den Franske Republik France 2 og France 3 ind under det offentlige holdingselskab France Télévisions SA, oprettet ved fransk lov nr. 2000-719 af 1. august 2000 om ændring af lov nr. 86-1067 af 30. september 1986 om kommunikationsfrihed (JORF nr. 177 af 2.8.2000, s. 11903), og pålagt at koordinere de franske offentlige kanalers virksomhed.

12 Ved beslutning 2004/838/EF af 10. december 2003 om Frankrigs statsstøtte til France 2 og France 3 (EUT 2004 L 361, s. 21, herefter »beslutningen af 10. december 2003«) fastslog Kommissionen, at Frankrigs investeringsstøtte til France 2 og France 3 samt Frankrigs kapitalindskud i France 2 mellem 1988 og 1994 udgjorde statsstøtte, som var forenelig med fællesmarkedet i medfør af artikel 86, stk. 2, EF. Beslutningen af 10. december 2003 var genstand for sagsøgerens annullationssøgsmål og blev registreret på Rettens Justitskontor som sag T-144/04. Sagen blev afvist ved Rettens kendelse af 19. maj 2008, TF1 mod Kommissionen (sag T-144/04, Sml. II, s. 761).

13 Ved skrivelse af 10. december 2003 til Den Franske Republik på grundlag af artikel 17 i forordning nr. 659/1999 (herefter »skrivelsen af 10. december 2003«) redegjorde Kommissionen inden for rammerne af en løbende undersøgelse af eksisterende støtte for sin analyse af det franske licenssystem.

14 Ved skrivelser af 20. februar og 23. juli 2004 besvarede de franske myndigheder skrivelsen af 10. december 2003. De mødtes med Kommissionens repræsentanter den 21. oktober 2004. Ved skrivelser af 18. november 2004 og 4. januar, 28. februar og 15. april 2005 formulerede de franske myndigheder tilsagn som svar på Kommissionens analyse i skrivelsen af 10. december 2003.

15 Ved beslutning K(2005) 1166 endelig udg. af 20. april 2005 om støtten til France Télévisions (sag E 10/2005 (ex C 60/1999) — Radio- og tv-licens, Frankrig) (herefter »den anfægtede beslutning«), meddelt Den Franske Republik den 21. april 2005, meddelte Kommissionen medlemsstaten, at på grundlag af de tilsagn, de franske myndigheder havde afgivet inden for rammerne af den løbende undersøgelse af licenssystemet til finansiering af France Télévisions, anså den systemet for foreneligt med fællesmarkedet i henhold til artikel 86, stk. 2, EF og havde derfor besluttet at afslutte proceduren vedrørende dette system, der omhandlede eksisterende støtte (den anfægtede beslutnings punkt 1 og 72).

16 Den 29. juni 2005 meddelte Kommissionen sagsøgeren den anfægtede beslutning ved telefax.

17 Den 30. september 2005 var den anfægtede beslutning genstand for en summarisk offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende* (EUT C 240, s. 20) med en henvisning til Kommissionens internet-hjemmeside, hvor hele teksten til denne beslutning kan ses.

Retsforhandlinger og parternes argumenter

18 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 9. september 2005 har sagsøgeren anlagt denne sag.

19 Ved processkrift indleveret til Rettens Justitskontor den 5. og den 25. januar 2006 har Den Franske Republik og France Télévisions fremsat begæring om tilladelse til at intervenere i denne sag til støtte for Kommissionens påstande. Disse begæringer er blevet imødekommet ved kendelser afsagt af formanden for Rettens Femte Afdeling den 14. marts 2006.

20 Som svar på en begæring fra Retten om fremlæggelse af dokumenter af 25. januar 2006 fremlagde Kommissionen ved skrivelse af 21. februar 2006 beslutningen af 10. december 2003, men svarede, at den ikke kunne fremlægge skriftvekslingen med Den Franske Republik, der havde fundet sted inden for rammerne af den løbende undersøgelse af licenssystemet. Ved skrivelse af 2. juni 2006 meddelte Retten parterne, at fremlæggelsen af disse dokumenter kunne anordnes, såfremt den fandt det nødvendigt.

21 Som svar på et spørgsmål fra Retten af 23. maj 2008 underrettede Kommissionen ved skrivelse af 29. maj 2008 Retten om de foranstaltninger, Den Franske Republik havde truffet til gennemførelse af den anfægtede beslutning.

22 Ved skrivelse af 9. oktober 2008 til Rettens Justitskontor, vedlagt sagsakterne, anførte sagsøgeren, at selskabet under retsmødet ville redegøre for nye retlige forhold, nemlig Rettens dom af 26. juni 2008, SIC mod Kommissionen (sag T-442/03, Sml. II, s. 1161), og Kommissionens beslutning K(2008) 3506 endelig udg. af 16. juli 2008 om støtten til France Télévisions (sag N 279/2008 — Kapitalbevilling til France Télévisions).

23 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Sagen antages til realitetsbehandling.

— Den anfægtede beslutning annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, og afgørelsen vedrørende intervenienternes sagsomkostninger træffes i overensstemmelse med gældende ret.

24 Kommissionen har, støttet af Den Franske Republik og France Télévisions, nedlagt følgende påstande:

— Afvisning.

— Subsidiært frifindelse, da sagen åbenbart mangler ethvert retligt grundlag.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Formaliteten

Overholdelse af søgsmålsfristen

Parternes argumenter

25 Kommissionen har, støttet af France Télévisions, rejst spørgsmålet, om sagen kan realitetsbehandles, henset til den dato, hvor den blev anlagt.

26 Den anfægtede beslutning var blevet sendt til sagsøgeren ved anbefalet skrivelse med anmodning om kvittering for modtagelsen den 20. juni 2005 og modtaget af sagsøgeren den 23. juni 2005. Sagsøgeren havde derfor haft fuldt kendskab hertil på denne dato og under alle omstændigheder senest den 29. juni 2005, hvor selskabet havde anmodet Kommissionen om på ny at sende den anfægtede beslutning til dette pr. telefax, fordi den anbefalede skrivelse af 20. juni 2005 var bortkommet.

27 Sagen var således anlagt for sent.

28 Kommissionen har gjort gældende, at den ikke er uvidende om den retspraksis, hvorefter søgsmålsfristen i forbindelse med retsakter, der efter fast praksis — og så meget desto mere, når der er tale om en retsakt til gennemførelse af en lovforpligtelse — offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*, begynder at løbe fra offentliggørelsesdatoen, men den konstaterer, at den anfægtede beslutning ikke nøjagtigt svarer til de i artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 omhandlede retsakter. Den anfægtede beslutning indeholder nemlig på samme tid henstillingen med forslag til passende foranstaltninger, som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 18, og medlemsstatens accept som omhandlet i forordningens artikel 19, stk. 1. Kommissionen har

derfor rejst spørgsmålet, om den anfægtede beslutning skulle offentliggøres i medfør af forordningens artikel 26, stk. 1, og har overladt det til Retten at tage stilling til dette punkt.

29 Kommissionen har imidlertid rejst spørgsmålet om relevansen af denne retspraksis, såfremt retsakten er blevet meddelt sagsøgeren. At anvende denne retspraksis i den foreliggende sag ville være ensbetydende med at fratage den i artikel 20 i forordning nr. 659/1999 omhandlede meddelelse enhver betydning og uretmæssigt udstrække de i første række berørtes søgsmålsfrist, i den foreliggende sag konkurrenterne til de støttemodtagende virksomheder.

30 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning ikke blev meddelt selskabet i sin helhed den 23. juni 2005, men først den 29. juni 2005. Eftersom stævningen blev indleveret den 9. september 2005, kunne sagen derfor antages til realitetsbehandling. Såfremt fristen først havde løbet fra offentliggørelsen af den anfægtede beslutning, kunne sagen så meget desto mere realitetsbehandles.

Rettens bemærkninger

31 Det bemærkes indledningsvis, at den anfægtede beslutning, hvis eneste adressat i den foreliggende sag er Den Franske Republik (jf. i denne retning Rettens kendelse af 13.5.2008, sag T-327/04, SNIV mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 33), ikke er blevet formelt anmeldt, men blot sendt til sagsøgeren.

32 I medfør af artikel 230, stk. 5, EF skal et annullationssøgsmål anlægges inden to måneder efter, at retsakten, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt sagsøgeren eller, i mangel heraf, to måneder efter, at sagsøgeren har fået kendskab til den.

33 Det følger af selve ordlyden af ovennævnte bestemmelse, at kriteriet om tidspunktet, hvor sagsøgeren har fået kendskab til den anfægtede retsakt, som afgørende faktor for, hvornår søgsmålsfristen begynder at løbe, er af underordnet betydning i forhold til det tidspunkt, hvor retsakten er blevet offentliggjort eller meddelt (Rettens kendelse af 21.11.2005, sag T-426/04, Tramarin mod Kommissionen, Sml. II, s. 4765, præmis 48, samt Rettens kendelse i sagen SNIV mod Kommissionen, nævnt i præmis 31 ovenfor, præmis 21, og i sagen TF1 mod Kommissionen, nævnt i præmis 12 ovenfor, præmis 19).

34 Det skal desuden bemærkes, at når det drejer sig om retsakter, som efter den berørte institutions faste praksis er genstand for offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*, har Domstolen og Retten, selv om denne offentliggørelse ikke er en betingelse for retsakternes anvendelighed, anerkendt, at kriteriet om datoen for kendskabet ikke fandt anvendelse, men at det var datoen for offentliggørelse, der udløste søgsmålsfristen. Under disse omstændigheder kan den berørte tredjepart med rette påregne, at den pågældende retsakt vil blive offentliggjort (kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor, præmis 49, i sagen SNIV mod Kommissionen, nævnt i præmis 31 ovenfor, præmis 22, og i sagen TF1 mod Kommissionen, nævnt i præmis 12 ovenfor, præmis 20). Denne løsning, som har til formål at sikre retssikkerheden og anvendes på enhver tredjepart, gælder navnlig, når, som i den foreliggende sag, den berørte tredjepart, som er ophavsmand til søgsmålet, har kendskab til retsakten, før den bliver offentliggjort.

35 Den omstændighed, at Kommissionen giver tredjemand fuldstændig adgang til ordlyden af en beslutning, som er anbragt på dens internet-hjemmeside, kombineret med meddelelsen af et resumé i EU-Tidende — der gør det muligt for interesserede at identificere den omhandlede beslutning og rådgiver dem om denne mulighed for adgang via internettet — skal betragtes som en offentliggørelse efter artikel 230, stk. 5, EF (Rettens dom af 15.6.2005, sag T-17/02, Olsen mod Kommissionen, Sml. II, s. 2031, præmis 80, og Rettens kendelse af 19.9.2005, sag T-321/04, Air Bourbon mod Kommissionen, Sml. II, s. 3469, præmis 34, samt kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor, præmis 53).

36 Artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at Kommissionen offentliggør et resumé af de »beslutninger, den træffer i henhold til […] artikel 18, sammenholdt med artikel 19, stk. 1«, i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

37 For at afgøre, om den anfægtede beslutning, som ikke bygger på et udtrykkeligt retsgrundlag, svarer til, hvad artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 omhandler med det i foregående præmis anførte udtryk, er det for det første nødvendigt at genoverveje etaperne i den af Kommissionen fulgte procedure i den foreliggende sag og for det andet at præcisere betydningen af det nævnte udtryk.

38 Det fremgår for det første af den anfægtede beslutnings punkt 64, at Kommissionen, som ved skrivelse af 10. december 2003 — af Kommissionen kvalificeret som »artikel 17 skrivelse« (punkt 15 i den anfægtede beslutning) — ikke nøjedes med at meddele Den Franske Republik den foreløbige konklusion, hvorefter licenssystemet ikke eller ikke længere var foreneligt med fællesmarkedet, og opfordre den berørte medlemsstat til at fremsætte sine bemærkninger.

39 I skrivelsen af 10. december 2003 angav Kommissionen, at »indledningsvis burde det eksisterende system ændres for at sikre, at det franske licenssystem var foreneligt med de fællesskabsretlige regler om statsstøtte« (den anfægtede beslutnings punkt 64). Kommissionen »fandt, at de franske myndigheder skulle vedtage foranstaltninger, der var nødvendige for at sikre overholdelsen af [visse] principper« vedrørende hovedsagelig den statslige kompensations proportionalitet i forhold til omkostninger forbundet med public service-forpligtelser (den anfægtede beslutnings punkt 64, første led) og public service-virksomheders drift af deres forretningsvirksomhed på markedsbetingelser (den anfægtede beslutnings punkt 64, andet og tredje led).

40 Kommissionen besluttede på tidspunktet for fremsendelse af skrivelsen af 10. december 2003 at sende en »henstilling vedrørende egnede foranstaltninger« til den berørte medlemsstat, som imidlertid principielt først skete i den i artikel 18 i forordning nr. 659/1999 omhandlede fase, dvs. »på baggrund af de oplysninger, medlemsstaten har indsendt«.

41 Efter i den anfægtede beslutning at have erindret om ordlyden af henstillingen (den anfægtede beslutnings punkt 64) og undersøgt Den Franske Republiks tilsagn som svar herpå (den anfægtede beslutnings punkt 65 ff.) anførte Kommissionen, at den »fandt, at

de franske myndigheders tilsagn angående princippet om, at der ikke måtte forekomme overkompensering, [var] opfyldt« (den anfægtede beslutnings punkt 68), og at tilsagnene »angående offentlige kanalers forretningsadfærd på tilfredsstillende måde var i overensstemmelse med de tilsagn, som Den Franske Republik [havde] formuleret« (den anfægtede beslutnings punkt 70). Kommissionen tog endvidere de franske myndigheders tilsagn til efterretning om »inden for to år regnet fra den foreliggende skrivelse« at foretage de lovmæssige og administrative ændringer, der var nødvendige for gennemførelsen af disse tilsagn, og inden for samme frist at fremlægge en rapport herom (den anfægtede beslutnings punkt 71).

42 På grundlag af de franske myndigheders forskellige tilsagn og konstateringen af, at de var i overensstemmelse med henstillingen, besluttede Kommissionen at afslutte proceduren (den anfægtede beslutnings punkt 1 og 72) og bemærkede, at den anfægtede beslutning ikke påvirkede dens beføjelse til at foretage en løbende undersøgelse af de eksisterende støtteordninger som fastsat i artikel 88, stk. 1, EF (den anfægtede beslutnings punkt 73, stk. 1).

43 Det følger af ovenstående beskrivelse, at Kommissionen i den foreliggende sag allerede fra den procedurefase, der er fastsat i artikel 17, stk. 2, i forordning nr. 659/1999, besluttede at tilsende Den Franske Republik en »henstilling, hvori den foreslår den pågældende medlemsstat passende foranstaltninger« i overensstemmelse med forordningens artikel 18. Ved modtagelsen af Den Franske Republiks tilsagn undersøgte Kommissionen dem og fandt, at de var i overensstemmelse med dens henstilling, hvorefter den følgelig accepterede dem. Denne accept, som er baseret på en forudgående undersøgelse af tilsagnene og dermed går videre end til blot at tage dem til efterretning, kan imidlertid sidestilles, i det mindste efter en første analyse og for så vidt muligt at svare til de procedurefaser, der efter deres ordlyd er fastsat i forordning nr. 659/1999, med den omstændighed at »tage til efterretning« i forordningens artikel 19, stk. 1's forstand.

44 For det andet skal betydningen af udtrykket »de beslutninger, den vedtager i henhold til […] artikel 18, sammenholdt med artikel 19, stk. 1«, der er indeholdt i artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999, fastlægges.

45 Dette udtryk betyder, at forpligtelsen til offentliggørelse, som er fastlagt ved denne bestemmelse, ikke på forhånd og alene vedrører de »beslutninger, den vedtager i henhold til […] artikel 18« i forordning nr. 659/1999 om at fremsætte en henstilling, hvori den foreslår den berørte medlemsstat passende foranstaltninger, men at denne forpligtelse til offentliggørelse kun opstår, såfremt Kommissionens henstilling accepteres af den pågældende medlemsstat, hvilket svarer til det tilfælde, der er omhandlet i forordningens artikel 19, stk. 1.

46 Således forpligter artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 Kommissionen, såfremt og når dens henstilling med forslag om passende foranstaltninger accepteres af medlemsstaten, til at offentliggøre indholdet af den henstilling, som Kommissionen havde besluttet at fremsætte, og fordi denne henstilling er blevet accepteret af medlemsstaten. Tredjemand underrettes således ikke blot om et foreløbigt resultat af en mellemliggende fase i undersøgelsesproceduren, men om dens endelige resultat.

47 I den foreliggende sag svarer den anfægtede beslutning, selv om den er vedtaget efter en procedure, hvor en henstilling i henhold til artikel 18 i forordning nr. 659/1999 allerede var blevet fremsat på tidspunktet for skrivelsen fremsendt i medfør af artikel 17 (jf. præmis 38-40 ovenfor), i realiteten til det, som forordningens artikel 26, stk. 1, betegner med udtrykket »beslutninger, [den vedtager] i henhold til […] artikel 18, sammenholdt med artikel 19, stk. 1«.

48 Da den anfægtede beslutning svarer til en af de i artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 omhandlede retsakter og dermed skal offentliggøres, er søgsmålsfristen i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 102, stk. 1, i Rettens procesreglement begyndt at løbe »femtendedagen efter, at retsakten har været offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*«, dvs. fra midnat den 14. oktober 200. Ifølge de kombinerede bestemmelser i artikel 230, stk. 5, EF, artikel 101 og artikel 102, stk. 2, i procesreglementet udløb søgsmålsfristen ved midnat tirsdag den 27. december 2005.

49 Eftersom den foreliggende sag blev anlagt den 9. september 2005, skal den antages til realitetsbehandling.

Arten af den anfægtede beslutning

Parternes argumenter

50 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, gjort gældende, at den anfægtede beslutning, for så vidt som den indeholder en henstilling, der er blevet accepteret af de franske myndigheder, ikke er bindende og derfor ikke er en retsakt, der kan anfægtes.

51 Det drejede sig om en skrivelse til Den Franske Republik i forbindelse med løbende undersøgelse af eksisterende støtte. Ifølge ordlyden af artikel 88, stk. 1, EF udgør passende foranstaltninger dog kun forslag. Kun hvis medlemsstaten besluttede ikke at træffe dem, skulle Kommissionen, hvis den stadig fandt det hensigtsmæssigt, træffe en beslutning i henhold til artikel 88, stk. 2, EF om at kræve ændring af den pågældende støtteordning, og kun denne beslutning ville være bindende. Kommissionen har ingen beføjelse til at udøve tvang over for en medlemsstat i forbindelse med den foreløbige bedømmelse af en statslig foranstaltning. Kommissionen påberåber sig til støtte for sit standpunkt Rettens dom af 22. oktober 1996, Salt Union mod Kommissionen (sag T-330/94, Sml. II, s. 1475, præmis 35), og kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor.

52 Proceduren vedrørende »passende foranstaltninger« ligner således næsten et kontraktmæssigt forhold. Såfremt medlemsstaten accepterer Kommissionens forslag om passende foranstaltninger, er den forpligtet til at gennemføre dem. I tilfælde af nægtelse skal Kommissionen indlede den formelle undersøgelsesprocedure.

53 På dette trin af proceduren vedrørende passende foranstaltninger, som i øvrigt ikke har opsættende virkning, kan Den Franske Republik fortsat udbetale støtte på grundlag af den eksisterende ordning i endnu to år fra meddelelsen af den anfægtede beslutning. Det eneste krav består i truslen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure, såfremt tilsagnene ikke overholdes, og i, at efter to år og ved manglende overholdelse af tilsagnene vil den omtvistede støtte ikke længere være eksisterende, men ny. Kun en beslutning om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure kunne eventuelt være bindende.

54 Den eneste forpligtelse, der ville påhvile medlemsstaten, ville være at overholde sine tilsagn, og denne forpligtelse ville følge af dens egen ensidige accept af Kommissionens forslag og ikke af den anfægtede beslutning, hvori tilsagnene blot tages til efterretning.

55 Kommissionen vil i øvrigt ikke kun på grund af manglende overholdelse af tilsagnene have mulighed for at indlede et traktatbrudssøgsmål med hjemmel i artikel 88, stk. 2, EF eller artikel 226 EF.

56 Sagsøgerens argumentation vedrørende opfordringen til medlemsstaterne om ikke at samarbejde loyalt med Kommissionen er misvisende. Det er korrekt, at medlemsstaten kan beslutte ikke at samarbejde og afvise alle forslag om passende foranstaltninger. Men dette ville give anledning til umiddelbar indledning af den formelle undersøgelsesprocedure, efterfulgt af Kommissionens ensidige beslutning om at kræve øjeblikkelig ændring af støtteordningen. Den i den foreliggende sag fulgte samarbejdsprocedure kan gøre det muligt at undgå indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure og give medlemsstaten tid til at gennemføre sine tilsagn i et aftalt tempo, men ikke inden for længere frister. Systemet tilskynder således til samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne uden at opfordre sidstnævnte til en illoyal adfærd..

57 Argumentet om manglende retslig kontrol med Kommissionens handling i tilfælde af manglende beslutning, efter udløbet af den for medlemsstaten fastsatte frist, om at

indlede den formelle undersøgelsesprocedure, er ukorrekt. Den Franske Republiks manglende overholdelse af sine tilsagn ville give sagsøgeren mulighed for ved den nationale ret at nedlægge påstand om ophævelse af betalingen af den nye støtte, som licensafgiften i så fald ville blive. Sagsøgeren kan endvidere rette en opfordring til at handle og dernæst indlede et passivitetssøgsmål mod Kommissionen, hvis denne ikke øjeblikkeligt indleder den formelle undersøgelsesprocedure. Den formelle procedure skal endelig afsluttes med en endelig kommissionsbeslutning, som sagsøgeren kan anfægte.

58 Endelig har Kommissionen ikke i ordlyden af den anfægtede beslutnings punkt 73 opretholdt en uklarhed med hensyn til arten af den anfægtede beslutning, idet den afhænger af dette dokuments indhold.

59 Sagsøgeren har bestridt Kommissionens standpunkt.

Rettens bemærkninger

60 I henhold til fast retspraksis foreligger der kun retsakter, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål i henhold til artikel 230, stk. 4, EF, når foranstaltningerne har retligt bindende virkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling (Domstolens dom af 11.11.1981, sag 60/81, IBM mod Kommissionen, Sml. s. 2639, præmis 9, Rettens dom af 4.3.1999, sag T-87/96, Assicurazioni Generali og Unicredito mod Kommissionen, Sml. II, s. 203, præmis 37, af 22.3.2000, forenede sager T-125/97 og T-127/97, Coca-Cola mod Kommissionen, Sml. II, s. 1733, præmis 77, og af 18.9.2001, sag T-112/99, M6 m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2459, præmis 35, samt Rettens kendelse af 5.11.2003, sag T-130/02, Kronoply mod Kommissionen, Sml. II, s. 4857, præmis 43).

61 Ved afgørelsen af, om en retsakt eller en beslutning har sådanne virkninger, skal vægten lægges på dens indhold (dommen i sagen IBM mod Kommissionen, nævnt i præmis 60 ovenfor, præmis 9, og Domstolens kendelse af 13.6.1991, sag C-50/90, Sunzest mod Kommissionen, Sml. I, s. 2917, præmis 12, Domstolens dom i sagen Coca-Cola mod Kommissionen, nævnt i præmis 60 ovenfor, præmis 78, og Rettens kendelse i sagen Kronoply mod Kommissionen, nævnt i præmis 60 ovenfor, præmis 44).

62 På statsstøtteområdet er de ved traktaten indførte regler om fremgangsmåden forskellige, alt efter om det drejer sig om eksisterende støtteordninger eller nye støtteordninger. Mens eksisterende støtteordninger er omhandlet i artikel 88, stk. 1 og 2, EF, reguleres nye støtteordninger af artikel 88, stk. 2 og 3 (Domstolens dom af 30.6.1992, sag C-47/91, Italien mod Kommissionen, Sml. I, s. 4145, præmis 22).

63 For så vidt angår eksisterende støtteordninger har Kommissionen i henhold til artikel 88, stk. 1, EF beføjelse til at foretage en løbende undersøgelse sammen med medlemsstaterne. Som et led i denne undersøgelse foreslår Kommissionen medlemsstaterne sådanne foranstaltninger, som fællesmarkedets funktion eller gradvise udvikling kræver. I artikel 88, stk. 2, EF bestemmes det dernæst, at Kommissionen, såfremt den efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, finder, at en støtte ifølge artikel 87 EF ikke er forenelig med fællesmarkedet, eller at denne støtte misbruges, træffer beslutning om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, Kommissionen fastsætter (dommen i sagen Italien mod Kommissionen, nævnt i præmis 62 ovenfor, præmis 23, samt Domstolens dom af 9.8.1994, sag C-44/93, Namur-Les assurances du crédit, Sml. I, s. 3829, præmis 11).

64 Artikel 17, stk. 2, i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at finder Kommissionen, at en eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet, underretter den den pågældende medlemsstat om sin foreløbige undersøgelse og giver den pågældende medlemsstat lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på en måned.

65 Artikel 18 i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at finder Kommissionen på baggrund af de oplysninger, medlemsstaten har indsendt i henhold til artikel 17, at den eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet, fremsætter den en henstilling, hvori den foreslår den pågældende medlemsstat

passende foranstaltninger. Det er ubestrideligt, at denne henstilling, som kun er et forslag, isoleret set ikke er en retsakt, der kan anfægtes (jf. i denne retning dommen i sagen Salt Union mod Kommissionen, nævnt i præmis 51 ovenfor, præmis 35, første punktum).

66 Artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at hvis den pågældende medlemsstat ikke accepterer de foreslåede foranstaltninger, og Kommissionen under hensyntagen til den pågældende medlemsstats argumenter stadig er af den opfattelse, at de passende foranstaltninger er nødvendige, indleder den proceduren efter forordningens artikel 4, stk. 4.

67 Artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at hvis den pågældende medlemsstat accepterer de foreslåede foranstaltninger og underretter Kommissionen herom, tager Kommissionen dette til efterretning og underretter medlemsstaten herom.

68 For så vidt angår sidstnævnte situation, der er relevant i den foreliggende sag, må den fremgangsmåde, som hovedsageligt forsvares af Kommissionen, forkastes. Den består i på grundlag af en isoleret og ordret fortolkning af artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 at gøre gældende, at Kommissionen ikke træffer beslutning i tilfælde af en undersøgelsesprocedure vedrørende eksisterende støtte, der resulterer i den pågældende medlemsstats accept af de foreslåede passende foranstaltninger eller i en begrænsning af proceduren i henhold til artikel 17, artikel 18 og artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 til et næsten kontraktmæssigt forhold.

69 En sådan fremgangsmåde tilsidesætter nemlig ordlyden af og formålet med proceduren, som på grund af dens art udgør en beslutningsmæssig procedure, som det i øvrigt er anført i artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 med udtrykket »de beslutninger, den vedtager i henhold til […] artikel 18, sammenholdt med artikel 19, stk. 1«.

70 Kommissionen og den berørte medlemsstat kan ganske vist drøfte de foreslåede passende foranstaltninger. Men i sidste instans er det først, når Kommissionen i forbindelse med udøvelsen af sin enekompetence til at bedømme, om statsstøtten er forenelig med fællesmarkedet, beslutter at acceptere medlemsstatens tilsagn som værende i overensstemmelse med dens betænkeligheder, at undersøgelsesproceduren bringes til ophør ved den i den foregående præmis nævnte beslutning.

71 I den foreliggende sag har Kommissionen undersøgt Den Franske Republiks tilsagn og fundet, at de var i overensstemmelse med dens henstilling og således gjorde det muligt at sikre, at licenssystemet var foreneligt med fællesmarkedet, hvorfor den besluttede at afslutte proceduren (den anfægtede beslutnings punkt 1 og 72), idet den påpegede, at den anfægtede beslutning ikke påvirkede dens beføjelse til at foretage en løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger i henhold til artikel 88, stk. 1, EF (den anfægtede beslutnings punkt 73, stk. 1).

72 Langt fra passivt at tage Den Franske Republiks tilsagn til efterretning, vedtog Kommissionen en beslutning om tilsagnene, uden hvilken undersøgelsesproceduren vedrørende licenssystemet ikke ville være bragt til ophør, men ville have fortsat, enten ved udveksling af synspunkter med henblik på at opnå tilsagn, der var tilfredsstillende for Kommissionen, eller ved indledning af den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 659/1999.

73 For så vidt angår den anfægtede beslutnings bindende retsvirkninger skal det bemærkes, at i henhold til artikel 19, stk. 1, in fine, i forordning nr. 659/1999 er den pågældende medlemsstat, som ved offentliggørelsen i henhold til artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 nødvendigvis har accepteret de passende foranstaltninger, »bundet […] til at gennemføre« de passende foranstaltninger (jf. for Domstolens anerkendelse af en sådan bindende retsvirkning i sager før ikrafttrædelsen af forordning nr. 659/1999 Domstolens dom af 24.3.1993, sag C-313/90, CIRFS m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1125, præmis 36, af 15.10.1996, sag C-311/94, Ijssel-Vliet, Sml. I, s. 5023, præmis 42 og 43, og af 5.10.2000, sag C-288/96, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 8237, præmis 65, in fine).

74 Disse betragtninger ændres ikke ved Kommissionens henvisning til kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor, og til dommen i sagen Salt Union mod Kommissionen, nævnt i præmis 51 ovenfor.

75 For så vidt angår den sag, der gav anledning til kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor, vedrører den et tilfælde af foreløbig undersøgelse af ny støtte. En foreløbig undersøgelse skal i henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 resultere i vedtagelse af en beslutning i medfør af artikel 4, stk. 2, 3 eller 4, som i givet fald kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål. I denne sammenhæng fandt Retten, at den skrivelse, hvorved Kommissionen inden for rammerne af den foreløbige undersøgelse havde opfordret Den Italienske Republik til at opgive et forslag om overgangsregler mellem den daværende støtteordning og den anmeldte støtteordning, udgjorde en retsakt, der forberedte den endelige beslutning og derfor ikke kunne gøres til genstand for et søgsmål.

76 Inden for rammerne af en løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger og såfremt medlemsstaten gennemfører tilsagnene i overensstemmelse med henstillingen, kan Kommissionen ikke længere efter sin i artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 omhandlede beslutning vedtage en anden beslutning. Den eneste retsakt, som en interesseret tredjemand — og i det foreliggende tilfælde sagsøgeren — råder over, er ikke, som i sagen Tramarin mod Kommissionen, en retsakt til forberedelse af en endelig beslutning, men den i ovennævnte bestemmelse i forordning nr. 659/1999 omhandlede beslutning, som fremkalder en bindende retsvirkning som nævnt i præmis 73 ovenfor.

77 Henvisningen til dommen i sagen Salt Union mod Kommissionen, nævnt i præmis 51 ovenfor, er heller ikke af en sådan karakter, at den kan begrunde Kommissionens standpunkt. Den af Retten udtrykkeligt forudsatte hypotese i dommens præmis 35 var medlemsstatens nægtelse af at acceptere et forslag fra Kommissionen om passende foranstaltninger, som faktisk ikke, isoleret set, og som det er anført i præmis 65 ovenfor, udgør en retsakt, der kan anfægtes. Situationen i den foreliggende sag er imidlertid anderledes, eftersom den svarer til den pågældende medlemsstats accept af de passende foranstaltninger.

78 Det følger af ovenstående betragtninger, at hverken kendelsen i sagen Tramarin mod Kommissionen, nævnt i præmis 33 ovenfor, eller dommen i sagen Salt Union mod Kommissionen, nævnt i præmis 51 ovenfor, støtter Kommissionens standpunkt.

79 Med hensyn til spørgsmålet, om de bindende retsvirkninger, der er fremkaldt af den anfægtede beslutning, er af en sådan karakter, at de kan påvirke sagsøgerens interesser, skal det bemærkes, at beslutningen, inden for de bindende retlige og tidsmæssige rammer i forbindelse med en løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger, stadfæster Den Franske Republiks tilsagn, der kan anses for uegnede til at sikre, at licenssystemet er foreneligt med fællesmarkedet. Den anfægtede beslutning giver således Den Franske Republik mulighed for at fortsætte gennemførelsen af den pågældende støtteordning i to år.

80 Den anfægtede beslutning gør det især muligt at opretholde den nævnte støtteordning ud over fristen på to år ved hjælp af visse tilpasninger.

81 Det følger af ovenstående betragtninger, at den anfægtede beslutning fremkalder bindende retsvirkninger, der kan påvirke sagsøgerens interesser og dermed udgør en retsakt, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål i henhold til artikel 230, stk. 4, EF.

Sagsøgerens søgsmålskompetence

Parternes argumenter

82 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, på ingen måde bestridt sagsøgerens søgsmålsinteresse, men har gjort gældende, at sagsøgeren — i sin egenskab af konkurrent til en virksomhed, som modtager støtte, der frivilligt er bragt i overensstemmelse med fællesskabsretten — er blevet imødekommet og derfor ikke har retlig interesse i annullation af den anfægtede beslutning. I tilfælde af annullation ville sagsøgerens situation være mindre tilfredsstillende end den, der følger af den anfægtede beslutning, som kan ændre støtteordningen i en retning, der er mere gunstig for den fælles interesse.

83 Sagsøgeren har bestridt Kommissionens standpunkt.

Rettens bemærkninger

84 Det fremgår af fast retspraksis, at et annullationssøgsmål anlagt af en fysisk eller juridisk person kun kan admitteres, såfremt sagsøgeren har en retlig interesse i, at den anfægtede retsakt annulleres. Det skal herved godtgøres, at den pågældende har en eksisterende og faktisk interesse, og interessen skal bedømmes på det tidspunkt, hvor søgsmålet er anlagt (Rettens dom af 14.4.2005, sag T-141/03, Sniace mod Kommissionen, Sml. II, s. 1197, præmis 25, og af 20.9.2007, sag T-136/05, Salvat père & fils m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 4063, præmis 34).

85 En sådan interesse forudsætter, at en annullation af den pågældende retsakt i sig selv kan have retsvirkninger, eller — sagt med andre ord — at søgsmålet kan admitteres, såfremt det med sit resultat kan tilføre sagsøgeren en fordel (jf. Rettens dom af 28.9.2004, sag T-310/00, MCI mod Kommissionen, Sml. II, s. 3253, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis). En beslutning, som fuldt ud imødekommer sagsøgeren, er pr.

definition ikke bebyrdende for ham (jf. i denne retning Domstolens dom af 18.6.2002, sag C-242/00, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 5603, præmis 46, og Rettens dom af 17.9.1992, sag T-138/89, NBV og NVB mod Kommissionen, Sml. II, s. 2181, præmis 32), og den pågældende sagsøger har ikke interesse i en annullation.

86 Når sagsøgeren derimod gør gældende, at den anfægtede retsakt, selv om den eventuelt er delvis begunstigende, alligevel ikke i tilstrækkelig grad beskytter hans retsstilling, må man erkende, at sagsøgeren har en retlig interesse i at anlægge sag med henblik på, at Fællesskabets retsinstans efterprøver beslutningens lovlighed. Bedømmelsen af, om den anfægtede retsakt er begunstigende eller ej, vedrører søgsmålets realitet og ikke formalitet (jf. i denne retning generaladvokat Tesauros forslag til afgørelse i forbindelse med Domstolens dom af 9.11.1989, sag 55/88, Katsoufros mod Domstolen, Sml. s. 3579, på s. 3585-3587).

87 I den anfægtede beslutning fandt Kommissionen, til hvilken sagsøgeren havde indgivet en klage, der bl.a. vedrørte licenssystemet, at et vist antal tilsagn fra Den Franske Republik kunne sikre, at dette system var foreneligt med fællesmarkedet. Sagsøgeren anser disse tilsagn for uegnede til dette formål og har anfægtet beslutningen, netop fordi den stadfæster dem og dermed tilsidesætter traktatbestemmelserne om statsstøtte til ulempe for ham.

88 Det må konstateres, at Kommissionens argument, hvorefter sagsøgeren ikke skulle have interesse i annullation af den anfægtede beslutning, fordi den udgør en beslutning, som er begunstigende for denne, hviler på den forudsætning, at sagsøgerens indsigelser vedrørende indholdet, det vil især sige vedrørende tilsagnenes åbenbart uegnede karakter, er urigtige.

89 Sagsøgeren havde imidlertid i sin egenskab af konkurrerende tv-selskab til France 2 og France 3 klart interesse i at forelægge Fællesskabets retsinstanser spørgsmålet om,

hvorvidt Kommissionen i den anfægtede beslutning lovligt har antaget, at Den Franske Republiks tilsagn ville gøre det muligt at sikre, at det franske licenssystem var foreneligt med fællesmarkedet.

90 I modsætning til det af Kommissionen hævdede, vil en annullation af den anfægtede beslutning, begrundet i Kommissionens åbenbare fejl i forbindelse med fastlæggelsen af de passende foranstaltninger, der skulle gennemføres, eller i en utilstrækkelig begrundelse for, at foranstaltningerne var egnet til at løse de identificerede problemer, ikke stille sagsøgeren i en mindre gunstig situation end den, der følger af den anfægtede beslutning.

91 Annullation af den ene eller den anden af disse grunde ville betyde, at den anfægtede beslutning var karakteriseret eller kunne være karakteriseret ved uegnede tilsagn og derfor var ufordelagtig for sagsøgeren. Efter en annullation ville det påhvile Kommissionen, på baggrund af de fremlagte betingelser for finansiering af France 2 og France 3, inden for rammerne af den løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger at vurdere muligheden for at foreslå andre passende foranstaltninger med virkning for fremtiden.

92 Det følger heraf, at i modsætning til det af Kommissionen hævdede har sagsøgeren interesse i annullation af den anfægtede beslutning.

93 Det følger i det hele af disse betragtninger, at sagen kan admitteres.

Realiteten

94 I den foreliggende sag er der gjort fem anbringender gældende. Det første anbringende vedrører tilsidesættelse af begrundelsespligten. Det andet anbringende vedrører tilsidesættelse af retten til forsvar. Det tredje anbringende handler om, at Den Franske Republiks tilsagn ikke er tilstrækkeligt dækkende. Det fjerde anbringende vedrører en procedurefordrejning, od det femte anbringende vedrører en fejlagtig fortolkning af Domstolens dom af 24. juli 2003, Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg (sag C-280/00, Sml. I, s. 7747, herefter »Altmark-dommen«).

95 Først skal anbringenderne om tilsidesættelse af retten til forsvar og procedurefordrejning undersøges. Dernæst undersøges anbringendet om fejlagtig fortolkning af Altmark-dommen, nævnt ovenfor i præmis 94, og efterfølgende de to anbringender om henholdsvis tilsidesættelse af begrundelsespligten og tilsagnenes utilstrækkelige dækning.

Det andet anbringende om tilsidesættelse af retten til forsvar

Parternes argumenter

96 Sagsøgeren har erkendt, at der kun indledes en administrativ procedure vedrørende statsstøtte over for en medlemsstat, men har gjort gældende, at i forbindelse med den undersøgelsesfase, der er fastsat i artikel 88, stk. 2, EF, skal Kommissionen give de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger. Det undrer sagsøgeren, at selskabet ikke har haft mulighed for at drøfte formålstjenligheden og omfanget af de tilsagn, Den Franske Republik har afgivet, med Kommissionen, for så vidt som Kommissionen på grundlag af tilsagnene godtog opretholdelsen af et system, der udgør statsstøtte i strid med artikel 87 EF. Debatten var så meget desto mere nødvendig, som dialogen mellem sagsøgeren og Kommissionen, som ville have resulteret i den konklusion, at licenssystemet var statsstøtte i artikel 87 EF's forstand, pludselig blev afbrudt på et tidspunkt, hvor det ville have drejet sig om at vurdere denne ordnings forenelighed med fællesmarkedet.

97 Sagsøgeren mener, at behandlingen af selskabet i proceduren i den foreliggende sag er lidet forenelig med retspraksis, hvorefter, selv om der ikke findes nogen skriftlig bestemmelse herom, Fællesskabet ikke må gribe ind i en persons situation, såfremt den pågældende ikke er blevet opfordret til at give udtryk for sit synspunkt. Under hensyn til Kommissionens skønsmæssige beføjelser, når den vedtager en beslutning i henhold til artikel 88, stk. 1, EF, bør overholdelsen af retten til at blive hørt så meget desto mere være sikret. Afbrydelsen af dialogen mellem Kommissionen og sagsøgeren udgør efter sagsøgerens mening en tilsidesættelse af sidstnævntes ret til forsvar.

98 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, bestridt sagsøgerens standpunkt.

Rettens bemærkninger

99 Det bemærkes, at proceduren for kontrol med statsstøtte, henset til dens almindelige opbygning, er en procedure, der indledes over for den ansvarlige medlemsstat med hensyn til dennes fællesskabsretlige forpligtelser vedrørende ydelsen af støtten (Rettens dom af 8.7.2004, sag T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau mod Kommissionen, Sml. II, s. 2717, præmis 61, og af 11.5.2005, forenede sager T-111/01 og T-133/01, Saxonia Edelmetalle mod Kommissionen, Sml. II, s. 1579, præmis 47).

100 Denne betragtning, der er udviklet i retspraksis i forbindelse med Kommissionens kontrol med nye støtteordninger, gælder ligeledes i forbindelse med løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger.

101 Det følger heraf, at selv om der ikke er noget, der forbyder en part at meddele Kommissionen oplysninger med klage over en statsstøttes uforenelighed med fællesmarkedet, uanset om det drejer sig om ny støtte eller eksisterende støtte, giver denne mulighed ikke den pågældende part ret til forsvar. Kommissionen er ikke forpligtet til at indlede en kontradiktorisk debat med denne part.

102 Det er korrekt, at inden for rammerne af den formelle undersøgelsesprocedure efter artikel 88, stk. 2, første afsnit, EF og artikel 6 i forordningen indledes den omhandlede procedure, når der er tale om kontrol med nye støtteordninger, ved en beslutning truffet i henhold til artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 659/1999, og når der er tale om løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger ved en beslutning truffet i henhold til artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 659/1999, og Kommissionen skal i den forbindelse sikre, at »i beslutningen [opfordres] interesserede parter til at fremsætte bemærkninger« (artikel 6, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 659/1999). Det skal imidlertid bemærkes, at i den foreliggende sag er den anfægtede beslutning ikke blevet truffet efter en sådan formel undersøgelsesprocedure, men efter en henstilling om passende foranstaltninger, som er blevet accepteret af den pågældende medlemsstat, dvs. inden for rammerne af artikel 19, stk. 1, i forordning nr. 659/1999.

103 I denne fase af den løbende undersøgelse af den eksisterende støtteordning var Kommissionen ikke forpligtet til at opfordre sagsøgeren til at fremsætte bemærkninger. Det er således med urette, at sagsøgeren har krævet at blive omfattet af retten til forsvar og har gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat denne ret.

104 Dette anbringende må derfor forkastes.

Det fjerde anbringende om procedurefordrejning

Parternes argumenter

105 Ifølge sagsøgeren overlader Kommissionen tilsyneladende opgaven med at fastslå, om der foreligger statsstøtte, til de nationale myndigheder, selv om denne kontrol hører under Kommissionens eksklusive kompetenceområde. Sagsøgeren kan ikke forstå, hvorledes Kommissionen således kan uddelegere denne kompetence og dermed

tillægge artikel 87 en direkte virkning ved en beslutning, der tiltræder tilsagnene, mens en forordning har været nødvendig for at foreskrive en direkte virkning af artikel 88, stk. 3, EF.

106 Kommissionen har bestridt sagsøgerens standpunkt.

Rettens bemærkninger

107 Det skal for det første bemærkes, at i modsætning til, hvad dette anbringende synes at kritisere, har den anfægtede beslutning ikke til formål at overlade til de nationale myndigheder at fastslå, om der foreligger statsstøtte, selv om denne kontrol angiveligt hører under Kommissionens eksklusive kompetence, idet det i øvrigt forudsættes, at — som Domstolen har påpeget — den nationale ret under alle omstændigheder er kompetent til i givet fald at konstatere, om der foreligger statsstøtte (jf. i denne retning Domstolens dom af 22.3.1977, sag 78/76, Steinike & Weinlig, Sml. s. 595, præmis 14).

108 For så vidt som sagsøgeren med dette anbringende tilsigter at kritisere Kommissionens påståede overførsel til de nationale myndigheder af sin eksklusive kompetence til at vurdere, om en statsstøtte er forenelig med fællesmarkedet, må det konstateres, at der i den anfægtede beslutning på ingen måde foretages en sådan kompetenceoverførsel.

109 Det er derimod i forbindelse med sin eksklusive kompetence til at vurdere, om en statsstøtte er forenelig med fællesmarkedet, at Kommissionen ved den anfægtede beslutning har opnået visse tilsagn fra Den Franske Republik med det formål at sikre, at licenssystemet er foreneligt med fællesmarkedet. Som det hedder i den anfægtede beslutnings punkt 73, berøres Kommissionens beføjelse til på grundlag af artikel 88, stk. 1, EF at foretage en løbende undersøgelse af eksisterende støtteordninger og foreslå de passende foranstaltninger, der kræves af fællesmarkedets funktion og gradvise udvikling, ikke af den anfægtede beslutning.

110 Dette anbringende må derfor forkastes.

Det femte anbringende om en fejlagtig fortolkning af Altmark-dommen

Parternes argumenter

111 Sagsøgeren er af den opfattelse, at Kommissionen har gjort sig skyldig i urigtig retsanvendelse med hensyn til muligheden for at anvende artikel 86, stk. 2, EF på støtte bestående i overkompensation for omkostninger forbundet med public service-forpligtelser.

112 I Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, havde Domstolen valgt »kompensationsmetoden«. Valget af kompensationsprincippet blev stadfæstet i den efterfølgende retspraksis af både Domstolen og Retten.

113 Sagsøgeren har gjort gældende, at i modsætning til det af Kommissionen anførte bekræfter Domstolen i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, ikke implicit, at støtte, som kompenserer eller snarere overkompenserer for en virksomheds omkostninger i forbindelse med levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, kan erklæres forenelig med fællesmarkedet, hvis betingelserne i artikel 86, stk. 2, EF er opfyldt.

114 Sagsøgeren har gjort gældende, at det ikke tilkommer Domstolen inden for rammerne af en præjudiciel forelæggelse at besvare et spørgsmål, der ikke er blevet stillet den, heller ikke implicit.

115 Domstolen henviste endvidere til dommen af 22. november 2001, Ferring (sag C-53/00, Sml. I, s. 9067, herefter »Ferring-dommen«). I denne dom udelukkede Domstolen udtrykkeligt anvendelsen af artikel 86, stk. 2, EF og udtalte, at en fordel, der overstiger merudgifterne i forbindelse med den offentlige tjeneste, »ikke [kan] betragtes som værende nødvendig for, at disse erhvervsdrivende kan varetage deres særlige opgave«.

116 Endvidere forudsætter anvendelsen af artikel 86, stk. 2, EF opfyldelsen af betingelserne vedrørende definitionen, pålægget og kontrollen med varetagelsen af offentlig tjeneste samt proportionaliteten af den økonomiske kompensation, der ydes som vederlag for denne tjeneste. Domstolen havde imidlertid i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, gjort disse betingelser til kumulative vurderingskriterier — ikke af støttens forenelighed, men af selve dens eksistens — ved den første, den anden og den tredje af de fire betingelser, der defineres i præmis 95 og konklusionen i Altmark-dommen (herefter under ét » Altmark-betingelserne«). Med andre ord udøves kontrollen af proportionaliteten ifølge Domstolen på stadiet for kvalificering af støtten, dvs. på et stadie forud for det, hvor Kommissionen vil anvende den.

117 I praksis har Kommissionen anvendt artikel 86, stk. 2, EF på situationer, hvor den anden og fjerde Altmark-betingelse ikke var opfyldt, med den indirekte følge, at når den første og tredje Altmark-betingelse ikke er opfyldt, er redningen af foranstaltningen ved hjælp af en undersøgelse i henhold til artikel 86, stk. 2, EF udelukket. Eftersom Kommissionen selv i den foreliggende sag havde konstateret, at den tredje Altmark-betingelse ikke var opfyldt, burde det nødvendigvis have fået den til at konkludere, at der var tale om støtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF, uden at der var grund til at rejse tvivl om dens eventuelle forenelighed.

118 Kommissionen har således ifølge sagsøgeren gjort sig skyldig i urigtig retsanvendelse, idet den har efterprøvet, hvorvidt en statslig foranstaltning til godtgørelse af omkostninger forbundet med public service-ydelser kunne være berettiget i henhold til artikel 86, stk. 2, EF, selv om Kommissionen selv havde konstateret, at denne foranstaltning ikke opfyldte de betingelser, der er opstillet i Altmark-dommen, og som gør det muligt at falde uden for begrebet statsstøtte.

119 I replikken bestrider sagsøgeren, at selskabet har rejst tvivl om Kommissionens eksklusive kompetence til at udtale sig om, hvorvidt en støtte er forenelig med fællesmarkedet, hvilket i øvrigt bekræftes af dets indgivelse af klage. Sagsøgeren har derimod anfægtet de betingelser, hvorunder Kommissionen har foretaget undersøgelsen.

120 Sagsøgeren bemærker, at Domstolen i Ferring-dommen, nævnt i præmis 115 ovenfor, ikke henviser til artikel 86, stk. 2, EF som berettigelse for den vedtagne løsning. Efter at have opstillet princippet om, at en kompensation, der overholder ækvivalensbetingelsen, ikke er støtte, tilføjede Domstolen derimod, at »hvis det således viser sig, at distributør-grossisterne opnår en fordel ved ikke at være underlagt afgiften på det direkte salg af lægemidler, der overstiger de merudgifter, som de må afholde for at opfylde den forpligtelse til offentlig tjeneste, som de er pålagt ved national lovgivning, kan denne fordel for så vidt angår den del, der overstiger de nævnte merudgifter, under alle omstændigheder ikke betragtes som værende nødvendig for, at disse erhvervsdrivende kan varetage deres særlige opgave«. Domstolen fastslog følgelig, at »[s]pørgsmålet skal […] besvares med, at artikel [86], stk. 2, [EF] skal fortolkes således, at den ikke omfatter en skattefordel, som indrømmes virksomheder som de i hovedsagen omhandlede, der er blevet pålagt at varetage en offentlig tjeneste, i det omfang denne fordel overstiger merudgifterne i forbindelse med den offentlige tjeneste«.

121 Efter sagsøgerens mening er det således klart, at Domstolen udelukkede anvendelsen af undtagelsen i artikel 86, stk. 2, EF på en kompensation, som overstiger merudgifterne i forbindelse med opfyldelse af public service-forpligtelserne, med den følge, at en sådan støtte udelukkende skal vurderes på grundlag af artikel 87 EF. I så tilfælde hører undersøgelsen af støttens forenelighed med fællesmarkedet fortsat ind under Kommissionens kompetence, men da undtagelsen i artikel 86, stk. 2, EF ikke kan bringes i anvendelse, kan undersøgelsen i praksis kun føre til en negativ konklusion.

122 Domstolen svækkede i øvrigt ikke denne analyse i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor. Domstolen udelukkede nemlig ikke udtrykkeligt anvendelse af artikel 86, stk. 2, EF, men bekræftede den heller ikke.

123 Kommissionen har, støttet af Den Franske Republik og France Télévisions, bestridt sagsøgerens argumenter. Kommissionen gør i det væsentlige gældende, at sagsøgeren med dette anbringende sammenblander to helt forskellige spørgsmål, og at Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, har bidraget til en afklaring. Det første spørgsmål er, hvornår der er tale om statsstøtte i traktatens forstand, og det andet spørgsmål er, hvornår en sådan støtte kan erklæres forenelig med fællesmarkedet.

Rettens bemærkninger

124 Med dette anbringende har sagsøgeren i det væsentlige gjort gældende, at Kommissionen har gjort sig skyldig i urigtig retsanvendelse ved at slutte, at radio- og tv-licenssystemet er foreneligt med fællesmarkedet, selv om den selv havde konstateret, at nogle af Altmark-betingelserne ikke var opfyldt.

125 Denne argumentation kan ikke tages til følge, for så vidt som den skyldes en fejlagtig fortolkning af Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor.

126 I Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, bemærkede Domstolen, at i henhold til fast retspraksis skal alle betingelserne i artikel 87, stk. 1, EF være opfyldt (dommens præmis 74), og at denne bestemmelse fastsætter følgende betingelser. For det første skal der være tale om statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler. For det anden skal denne støtte kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstater. For det tredje skal den give modtageren en fordel. For det fjerde skal den fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene (dommens præmis 75).

127 Med hensyn til den betingelse, der vedrører eksistensen af en fordel for støttemodtageren, har Domstolen udtalt, at det følger af retspraksis, og navnlig af Ferring-dommen, nævnt i præmis 115 ovenfor, at for så vidt som en statslig foranstaltning må

betragtes som en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste, således at disse virksomheder reelt ikke har en økonomisk fordel, og denne foranstaltning således ikke har den virkning at sætte disse virksomheder i en konkurrencemæssigt fordelagtig position i forhold til de virksomheder, der konkurrerer med dem, falder en sådan støtte ikke ind under artikel 87, stk. 1, EF (Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, præmis 87).

128 Domstolen har tilføjet, at for at en sådan kompensation i det enkelte tilfælde kan falde uden for begrebet statsstøtte, skal en række betingelser imidlertid være opfyldt (Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, præmis 88):

— For det første skal den pågældende virksomhed faktisk være pålagt at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste, og disse forpligtelser skal være klart defineret (første Altmark-betingelse).

— For det andet skal de kriterier, der er grundlag for beregningen af kompensationen, være fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde (anden Altmark-betingelse).

— For det tredje må kompensationen ikke overstige, hvad der er nødvendigt for helt eller delvis at dække de udgifter, der er afholdt ved opfyldelsen af forpligtelserne til offentlig tjeneste, idet der skal tages hensyn til de hermed forbundne indtægter og til en rimelig fortjeneste ved opfyldelsen af forpligtelserne (tredje Altmark-betingelse).

— For det fjerde, når udvælgelsen af den virksomhed, der skal overdrages en forpligtelse til offentlig tjeneste, ikke gennemføres inden for rammerne af en procedure for tildeling af offentlige kontrakter, skal størrelsen af den nødvendige

kompensation fastlægges på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret med transportmidler til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste, ville have ved at opfylde forpligtelserne (fjerde Altmark-betingelse).

129 Domstolen har konkluderet, at en statslig foranstaltning, som ikke er i overensstemmelse med en eller flere af de nævnte betingelser, skal betragtes som statsstøtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF.

130 Det følger klart af ordlyden af Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, at det eneste formål med de fire ovenstående betingelser er kvalificering af den pågældende foranstaltning som statsstøtte og nærmere bestemt fastlæggelsen af eksistensen af en fordel.

131 Domstolen har dermed genoptaget og præciseret løsningen i Ferring-dommen, nævnt i præmis 115 ovenfor, som sagsøgeren har påberåbt sig flere gange i sine skriftlige indlæg, for at give medlemsstaterne mulighed for bedre at vurdere, om deres intervention til fordel for en enhed, der har fået pålagt at opfylde public service-forpligtelser, udgør statsstøtte, der medfører en forpligtelse til at anmelde foranstaltningen til Kommissionen i forbindelse med ny støtte, eller samarbejde med Kommissionen i forbindelse med eksisterende støtte.

132 Det skal understreges, at sagsøgerens argumentation ligeledes modsiges af præmis 104 og 105 i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, hvori Domstolen besvarer det andet led af det præjudicielle spørgsmål, hvormed den forelæggende ret bl.a. spørger, om artikel 73 EF kan anvendes på offentlige tilskud, som kompenserer for merudgifter, der er afholdt til opfyldelsen af public service-forpligtelser.

133 I de ovennævnte præmisser anfører Domstolen, at hvis de i hovedsagen omhandlede tilskud skal anses for at være en kompensation, der er et vederlag for de transportydelser, der er ydet for at opfylde forpligtelser til offentlig tjeneste, og de opfylder de fire Altmark-betingelser, falder disse tilskud ikke ind under anvendelsesområdet for artikel 87 EF, og der er dermed intet grundlag for at gøre den i artikel 73 EF fastsatte undtagelse fra denne bestemmelse gældende. Det følger heraf ifølge Domstolen, at de primærretlige bestemmelser vedrørende statsstøtte, i det omhandlede tilfælde i artikel 73 EF, kun finder anvendelse på de nævnte tilskud, for så vidt som alle de førnævnte betingelser ikke er opfyldt, og de nævnte tilskud ikke er omfattet af bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 1191/69 af 26. juni 1969 om medlemsstaternes fremgangsmåde med hensyn til de med begrebet offentlig tjeneste forbundne forpligtelser inden for sektoren med transporter med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje (EFT 1969 I, s. 258), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1893/91 af 20. juni 1991 (EFT L 169, s 1).

134 Det fremgår således klart, at Domstolen sondrer mellem spørgsmålet om kvalificering af en foranstaltning som statsstøtte, som i det foreliggende tilfælde følger af den manglende opfyldelse af de fire Altmark-betingelser, og spørgsmålet om dens forenelighed med fællesmarkedet. Domstolens argumentation vedrørende anvendelsen af artikel 73 EF kan fuldt ud overføres i den foreliggende sag med hensyn til muligheden for at anvende artikel 86, stk. 2, EF.

135 Idet Domstolens og Rettens afgørelser siden Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, har henvist til de betingelser, der er fastsat i den nævnte dom, ikke rejser tvivl om, at disse betingelser vedrører begrebet statsstøtte som omhandlet i artikel 87, stk. 1, EF, og ikke angiver, at Domstolen med fastsættelsen af disse betingelser har ønsket at bringe anvendelsen af artikel 86, stk. 2, EF til ophør ved vurderingen af foreneligheden med fællesmarkedet af statsforanstaltninger til finansiering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (jf. i denne retning Domstolens dom af 27.11.2003, forenede sager C-34/01 — C-38/01, Enirisorse, Sml. I, s. 14243, præmis 31-40, af 30.3.2006, sag C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, Sml. I, s. 2941, præmis 61-72, af 7.9.2006, sag C-526/04, Laboratoires Boiron, Sml. I, s. 7529, præmis 50-57, og af 17.7.2008, sag C-206/06, Essent Netwerk Noord m.fl., Sml. I, s. 5497, præmis 79-88, samt Rettens dom af 16.3.2004, sag T-157/01, Danske Busvognmænd mod Kommissionen, Sml. II, s. 917, præmis 97 og 98, af 16.9.2004, sag T-274/01, Valmont mod Kommissionen, Sml. II, s. 3145, præmis 130 og 131, af 15.6.2005, sag T-349/03, Corsica Ferries France mod Kommissionen, Sml. II, s. 2197, præmis 310, og af 12.2.2008, sag T-289/03, BUPA m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 81, præmis 258).

136 I den sag, der gav anledning til dommen i sagen Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, nævnt i præmis 135 ovenfor, besvarede Domstolen et præjudicielt spørgsmål, hvormed den forelæggende ret ønskede oplyst, om det vederlag, der oppebæres af centrene for skattemæssig bistand for udfærdigelsen og fremsendelsen af en selvangivelse i overensstemmelse med national lovgivning, udgjorde statsstøtte i artikel 87, stk. 1, EF's forstand.

137 I dommen erindrede Domstolen om de fire Altmark-betingelser og understregede, at hvis de er opfyldt, giver det mulighed for, at en statslig foranstaltning, der må betragtes som en kompensation, der er et vederlag for de af de begunstigede virksomheder leverede ydelser til opfyldelse af forpligtelser til offentlig tjeneste, kan falde uden for begrebet statsstøtte.

138 Domstolen anførte, efter at have bemærket, at for at undersøge de to sidste betingelser vedrørende størrelsen af det pågældende vederlag var det nødvendigt at vurdere hovedsagens faktiske omstændigheder, og erindret om, at den ikke havde kompetence i denne henseende, at det således tilkom den nationale ret i lyset af hovedsagens faktiske omstændigheder at bedømme, om den pågældende kompensation udgjorde statsstøtte i artikel 87, stk. 1, EF's forstand.

139 Det skal understreges, at Domstolen i denne sammenhæng bemærkede, at den nationale ret ikke havde kompetence til at vurdere statsstøttes eller støtteordningers forenelighed med fællesmarkedet, idet denne vurdering hører under Kommissionens enekompetence, der handler under fællesmarkedets retsinstanser kontrol (dommen i sagen Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, nævnt i præmis 135 ovenfor, præmis 71).

140 Denne sidste betragtning fra Domstolens side viser klart, at dette anbringende hviler på sagsøgerens sammenblanding af Altmark-testen, som har til formål at afgøre, om der foreligger statsstøtte i artikel 87, stk. 1, EF's forstand, og testen i artikel 86, stk. 2, EF, som gør det muligt at godtgøre, om en foranstaltning, der udgør statsstøtte, kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet.

141 Under disse omstændigheder må det konstateres, at Kommissionen i den foreliggende sag ikke har gjort sig skyldig i urigtig retsanvendelse.

142 I den anfægtede beslutning har Kommissionen nemlig først undersøgt, om licenssystemet udgjorde statsstøtte. Efter at have konstateret, at betingelsen om, at der forelå statsstøtte med hensyn til brug af statsmidler, var opfyldt (den anfægtede beslutnings punkt 21), efterprøvede Kommissionen betingelsen vedrørende en selektiv fordel (den anfægtede beslutnings punkt 22-25) og fandt i denne forbindelse, at den anden og den fjerde Altmark-betingelse ikke var opfyldt (den anfægtede beslutnings punkt 24 og 25), uden at udtale sig om de øvrige Altmark-betingelser. Kommissionen konstaterede endelig, at licenssystemet påvirkede samhandelen mellem medlemsstater (den anfægtede beslutnings punkt 26).

143 Kommissionen konkluderede som følge heraf, at systemet udgjorde statsstøtte (den anfægtede beslutnings punkt 27).

144 Kommissionen undersøgte dernæst, om licenssystemet, i overensstemmelse med det foreløbige synspunkt, den havde anlagt ved beslutningen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure af 27. september 1999 (jf. præmis 10 ovenfor), var eksisterende statsstøtte. Efter at have konstateret, at systemet var blevet oprettet inden traktatens ikrafttrædelse, og at det ikke havde været genstand for væsentlige ændringer (den anfægtede beslutnings punkt 28-35), konkluderede Kommissionen, at det udgjorde eksisterende statsstøtte i henhold til artikel 1, litra b), nr. i), i forordning nr. 659/1999 (den anfægtede beslutnings punkt 36).

145 Kommissionen har endelig med føje undersøgt den pågældende foranstaltning i forhold til artikel 86, stk. 2, EF og besluttet at afslutte proceduren på baggrund af de franske myndigheders tilsagn om ændringer af lovgivningen med henblik på at sikre en tilstrækkelig garanti mod eventuel overkompensation for omkostninger forbundet med den offentlige tjeneste.

146 Hermed har Kommissionen ikke, i modsætning til det af sagsøgeren hævdede, tilsidesat betingelserne i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor.

147 Det følger af det ovenfor anførte, at det af sagsøgeren fremførte femte anbringende må forkastes som ugrundet.

Det første anbringende om tilsidesættelse af begrundelsespligten

Parternes argumenter

148 Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede beslutning ikke angiver noget, der gør det muligt at forstå, at Kommissionen har valgt at gøre den kritiserede foranstaltnings forenelighed betinget af Den Franske Republiks foreslåede tilsagn. I modsætning til, hvad Kommissionen hævder, sammenblander sagsøgeren ikke kritik af begrundelsen og kritik af den anfægtede beslutnings berettigelse, men begrænser sig til at gøre gældende, at den anfægtede beslutning med hensyn til tilsagnsaspektet er utilstrækkeligt begrundet. Sagsøgeren understreger dernæst, at den manglende begrundelse er så meget desto mere beklagelig, som den er kronen på en procedure, der blev iværksat for mere end ti år siden. Sagsøgeren anfører, at selskabet uden at beskæftige sig med spørgsmålet om forklaringernes berettigelse nøjes med at konstatere uformuenheden af de forklaringer, der gives i den anfægtede beslutning, som efter 65 punkter viet til konstateringen af, at licenssystemet ikke sikrer tilstrækkelig garanti for dets forenelighed med fællesmarkedet, uden anden forklaring i syv punkter accepterer Den Franske Republiks tilsagn.

149 I betragtning af, at begrundelseskravet bl.a. bør vurderes i forhold til modtagernes eller andre berørte personers interesse i at modtage forklaringer, er det med urette, at Kommissionen søger at indskrænke vurderingen af begrundelsen for den anfægtede beslutning til forholdet mellem den og Den Franske Republik. Det vil være

ensbetydende med at ophæve rettighederne for tredjemand, der er interesseret i annullationssøgsmål vedrørende beslutninger på statsstøtteområdet.

150 Den utilstrækkelige begrundelse er så meget desto mere alvorlig på baggrund af den interesse, sagsøgeren har tilkendegivet i denne sag, og afspejles ved de mange kontakter og udvekslede skrivelser.

151 En begrundelse, hvori Kommissionen stillede sig tilfreds med en formel præcisering af kriterierne for vurdering af, om der foreligger statsstøtte, og dernæst i den anfægtede beslutnings punkt 24 konstaterede, at »den anden betingelse, der stilles i Altmark-dommen, nævnt i præmis 94 ovenfor, er ikke opfyldt« med den begrundelse, at »loven fra 1986 identificerer ingen objektive og gennemsigtige kriterier, på grundlag af hvilke kompensationen for omkostninger forbundet med public service-forpligtelser beregnes«, kan ikke betegnes som tilfredsstillende, for så vidt som den manglende begrundelse påvirker muligheden for at vurdere relevansen af Den Franske Republiks tilsagn.

152 Af de samme grunde kan en analyse, som nøjes med at konstatere, at den franske lovgivning ikke kan forhindre overkompensation for public service-forpligtelser eller konkurrencebegrænsende krydssubventionering, uden at fastslå deres størrelse, heller ikke betegnes som tilfredsstillende.

153 At Kommissionen har sendt en skrivelse med forslag til passende foranstaltninger til Den Franske Republik og fulgt den metode, der er bebudet i Kommissionens meddelelse om anvendelse af statsstøttereglerne på public service-radio- og tv-virksomhed (EFT 2001 C 320, s. 5, herefter »meddelelsen om radio- og tv-virksomhed«), ændrer ikke sagsøgerens analyse. Den manglende begrundelse for den anfægtede beslutning kan ikke afhjælpes ved den begrundelse, der er indeholdt i skrivelsen af 10. december 2003, som sagsøgeren ikke var adressat for. Sagsøgeren rejser i øvrigt ikke tvivl om Kommissionens analyse, der resulterer i den konstatering, at licenssystemet udgør statsstøtte, som ikke sikrer tilstrækkelig garanti for dens forenelighed med fællesmarkedet. Sagsøgeren har imidlertid ikke kunnet vurdere

berettigelsen af de af Kommissionen accepterede tilsagn, idet Kommissionen ikke har redegjort for, hvorfor den har valgt at acceptere tilsagnene.

154 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, bestridt sagsøgerens standpunkt.

Rettens bemærkninger

155 Det fremgår, at ifølge fast praksis skal den begrundelse, der kræves i henhold til artikel 253 EF, tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt retsakten, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 13.3.1985, forenede sager 296/82 og 318/82, Nederlandene og Leeuwarder Papierwarenfabriek mod Kommissionen, Sml. s. 809, præmis 19, af 14.2.1990, sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 15 og 16, af 29.2.1996, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 723, præmis 86, og af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63).

156 I den anfægtede beslutning har Kommissionen — efter for det første at have erindret om den procedure, der lå til grund for beslutningen (den anfægtede beslutnings punkt 2-16), for det andet beskrevet licenssystemet og konkluderet, at det havde karakter af eksisterende statsstøtte (den anfægtede beslutnings punkt 17-36), for det tredje konstateret, at betingelsen for anvendelsen af artikel 86, stk. 2, EF vedrørende forekomsten af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (den anfægtede beslutnings punkt 41-50) samt betingelsen vedrørende pålæg og kontrol (den

anfægtede beslutnings punkt 51-55) var opfyldt, og for det fjerde indledt undersøgelsen af betingelsen om kompensationens proportionalitet i forhold til public service-behovene (den anfægtede beslutnings punkt 56 ff.) — anlagt det synspunkt i forbindelse med denne sidste undersøgelse, at »fransk lovgivning ikke sikrede tilstrækkelig garanti mod en eventuel overkompensation for omkostningerne i forbindelse med public service« (den anfægtede beslutnings punkt 60).

157 I den anfægtede beslutnings punkt 61-63 har Kommissionen forklaret, hvorledes fransk lovgivning efter dens mening ikke sikrede sådanne garantier.

158 I den anfægtede beslutnings punkt 64 har Kommissionen beskrevet den henstilling med forslag om passende foranstaltninger, som den følgelig havde rettet til Den Franske Republik ved skrivelse af 10. december 2003.

159 Kommissionen har dernæst henvist til udvekslingerne af synspunkter med de franske myndigheder og beskrevet og gennemgået myndighedernes tilsagn som svar på dens henstilling med forslag om passende foranstaltninger. Kommissionen konstaterede, at tilsagnene var i overensstemmelse med henstillingen, og besluttede at afslutte proceduren om undersøgelse af licenssystemet (den anfægtede beslutnings punkt 65-72).

160 Det må for det første konstateres, at Kommissionens argumentation, der var grundlag for dens beslutning om at afslutte proceduren om undersøgelse af licenssystemet, klart og forståeligt fremgår af begrundelsen for den således nævnte anfægtede beslutning.

161 Når sagsøgeren i sit søgsmål hævder, at den anfægtede beslutning ikke angiver noget, som gør det muligt for den at forstå, hvorfor Kommissionen i sidste instans har valgt at gøre den kritiserede foranstaltnings forenelighed betinget af Den Franske Republik tilsagn, giver selskabet ikke nogen præcise oplysninger til støtte for denne påstand. Selv om sagsøgeren således flere gange i sine skriftlige indlæg nævner sin klage og udvekslingerne af synspunkter med Kommissionen, angiver selskabet ikke, hvorledes

Kommissionen i lyset af visse præcise elementer i denne klage, disse udvekslinger eller andre oplysninger, som Kommissionen havde været i besiddelse af, skulle have begrundet den anfægtede beslutning mere, end den har gjort.

162 Sagsøgeren begrænser sig til generelt at henvise til, at proceduren ved Kommissionen havde varet mere end ti år, at Kommissionen havde modtaget et supplement til klagen og haft mange kontakter med sagsøgeren, at Kommissionen havde gjort brug af en ekstern undersøgelse, at den havde offentliggjort meddelelsen om radio- og tv-virksomhed, som den anfægtede beslutning nøjedes med at henvise til, og endelig, at kun syv punkter ud af 72 i den anfægtede beslutning omhandlede begrundelsen for afslutningen af proceduren. På baggrund af disse generelle bemærkninger har sagsøgeren ifølge sit eget udtryk begrænset sig til »at konstatere uformuenheden af Kommissionens forklaringer« vedrørende tilsagnsaspektet.

163 Det må konstateres, at sagsøgeren med disse betragtninger ikke har fremført nogen omstændigheder til godtgørelse af den anfægtede beslutnings utilstrækkelige begrundelse med hensyn til det nævnte aspekt.

164 Hvad dernæst angår klagepunktet om begrundelsen i den anfægtede beslutnings punkt 24 vedrørende den anden Altmark-betingelse bemærkes, at Kommissionen i det nævnte punkt har konstateret, at denne betingelse ikke var opfyldt, hvilket sagsøgeren ikke har bestridt. Kommissionen har begrundet denne konstatering med, at »loven fra 1986 ikke identificerer objektive og gennemsigtige kriterier, på grundlag af hvilke kompensationen for omkostningerne i forbindelse med public service-virksomhed beregnes«. Det må antages, at denne begrundelse, fremført med henblik på kvalificeringen af licensen som statsstøtte, er tilstrækkelig.

165 For så vidt som dette begrundelsesklagepunkt vedrører licenssystemets forenelighed med fællesmarkedet, må det forkastes som irrelevant, da Altmark-testen og

begrundelsen i den anfægtede beslutnings punkt 24, som tidligere anført, vedrører kvalificeringen af foranstaltningen som statsstøtte og ikke støttens forenelighed med fællesmarkedet.

166 Hvad endelig angår det klagepunkt, som i det væsentlige drejer sig om, at Kommissionen i den anfægtede beslutning har søgt at fastslå eksistensen og størrelsen af en påstået overkompensation, et klagepunkt, som i lyset af sagsøgerens standpunkt, hvorefter licenssystemet havde skabt en overkompensation, mindre er et begrundelsesklagepunkt end et materielt klagepunkt vedrørende tilsidesættelse af forpligtelsen til at foretage en undersøgelse, skal det bemærkes, at det fremgår af fast praksis, at undersøgelsen af eksisterende støtteordninger kun kan resultere i foranstaltninger med virkning for fremtiden (jf. i denne retning Rettens dom af 15.6.2000, forenede sager T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 — T-607/97, T-1/98, T-3/98 — T-6/98 og T-23/98, Alzetta m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2319, præmis 147 og 148, af 4.4.2001, sag T-288/97, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia mod Kommissionen, Sml. II, s. 1169, præmis 91, og af 6.3.2002, forenede sager T-127/99, T-129/99 og T-148/99, Diputación Foral de Álava mod Kommissionen, Sml. II, s. 1275, præmis 172). Det er derfor kun, hvis Kommissionen antager, at det pågældende finansieringssystem udgør en risiko for overkompensation med virkning for fremtiden, at den kan finde anledning til at foreslå passende foranstaltninger.

167 Hvis det på denne baggrund er muligt, at søgningen, inden for rammerne af den løbende undersøgelse af en eksisterende støtteordning, efter en eventuel tidligere overkompensation, efter det enkelte tilfældes særlige omstændigheder, kan være af interesse for vurderingen af den eksisterende støtteordnings forenelighed med fællesmarkedet, forholder det sig imidlertid således, at en sådan søgning ikke i sig selv nødvendigvis er nødvendig for en korrekt vurdering af nødvendigheden af at foreslå passende foranstaltninger med virkning for fremtiden og for fastlæggelsen af disse foranstaltninger. Risikoen eller manglende risiko for overkompensation med virkning for fremtiden afhænger i sidste instans hovedsageligt af finansieringsordningens konkrete bestemmelser og ikke af den omstændighed, at ordningen tidligere i praksis havde skabt en overkompensation.

168 Det fremgår imidlertid ikke af sagsakterne, og sagsøgeren har ikke godtgjort, at Kommissionen under den foreliggende sags omstændigheder med henblik på undersøgelsen af licenssystemet i henhold til artikel 88, stk. 1, EF, ud over undersøgelsen af systemets særlige egenskaber, skulle have foretaget en sammenligning af samtlige public service-virksomhedens finansieringskilder med omkostningerne til

denne service med henblik på at søge efter Den Franske Republiks eventuelle overkompensation for de nævnte omkostninger i relation til fortiden.

169 Det er ubestridt, at Kommissionen allerede i beslutningen af 10. december 2003 og efter sagsøgerens klage havde foretaget en sådan undersøgelse for perioden 1988-1994, og at den havde konkluderet, at der ikke var tale om overkompensation for omkostningerne i forbindelse med public service-forpligtelserne i denne periode.

170 Sagsøgeren har desuden ikke hævdet at have indgivet en klage med kritik af overkompensation for perioden efter 1994.

171 Sagsøgeren har højst i marts 1997 indgivet et supplement til sin klage af 10. marts 1993. Uanset at dette klagesupplement under alle omstændigheder kun kunne være relevant for perioden, før det blev indgivet, skal det bemærkes, at sagsøgeren, ud over en kort omtale uden særlig betydning af dette dokument i stævningen, absolut ikke foretager andre henvisninger, heller ikke generelt, i sine skriftlige indlæg ved Retten og derfor ikke heraf har draget konkrete slutninger til støtte for sit klagepunkt, hvorefter Kommissionen i den anfægtede beslutning skulle have undersøgt spørgsmålet om overkompensation i relation til fortiden.

172 Det følger heraf, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at Kommissionen under den foreliggende sags omstændigheder, i henhold til undersøgelsen af licenssystemet for de eksisterende støtteordninger og et eventuelt forslag om passende foranstaltninger skulle have undersøgt, om denne finansieringsmekanisme sammen med de andre finansieringskilder for France 2 og France 3 havde skabt en overkompensation for omkostningerne i forbindelse med public service i perioden før vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Som Kommissionen har påpeget, har sagsøgeren i sit søgsmål ikke fremlagt noget bevis for, at Kommissionen havde tilsidesat sin pligt til at foretage en omhyggelig og upartisk undersøgelse.

173 For så vidt som det er nødvendigt at forstå sagsøgerens klagepunkt som indeholdende en kritik af Kommissionen for ikke i den anfægtede beslutning at have søgt at fastsætte det overkompensationsbeløb, der kunne opstå i fremtiden, hvis der ikke var fremsat forslag om passende foranstaltninger, må det konstateres, at en sådan søgning foruden dens rent spekulative karakter under alle omstændigheder ikke er nødvendig for at konstatere en risiko for overkompensation og formulering af et forslag om passende foranstaltninger.

174 Det følger af det ovenfor anførte, at dette anbringende om utilstrækkelig begrundelse skal forkastes såvel som det materielle klagepunkt, der er kommet til udtryk i forbindelse med dette anbringende, og som i det væsentlige omhandler Kommissionens påståede tilsidesættelse af sin undersøgelsesforpligtelse, for så vidt angår eksistensen og størrelsen af en overkompensation med relation til fortiden eller med virkning for fremtiden.

Det tredje anbringende om utilstrækkeligt omfang af Den Franske Republiks tilsagn

Parternes argumenter

175 Ifølge sagsøgeren er Den Franske Republiks tilsagn uegnede til at sikre det franske licenssystems overensstemmelse med de fællesskabsretlige regler om statsstøtte. Manglende overkompensation for public service-forpligtelserne, driften af France Télévisions' forretningsvirksomhed i overensstemmelse med praksis på markedet, salget af reklametid til markedspris og etablering af en uafhængig myndighed til at sikre overholdelsen af disse regler er målsætninger, som allerede kunne være nået ad andre veje eller på andre retsgrundlag.

176 Tilsagnene var efter sagsøgerens mening rent formelle og begrænsede sig i det væsentlige til en lovgivningsmæssig afpudsning, der ikke gav en væsentlig forbedring i forhold til de eksisterende instrumenter, som ikke havde vist sig tilstrækkelige til at undgå overkompensation og præstation af forretningsvirksomhed på vilkår, der ikke svarede til markedsvilkår. Den udtrykkelige angivelse i fransk lovgivning af fællesskabsretlige principper, som under alle omstændigheder allerede fandt anvendelse, kunne ikke have større virkning, end de nævnte principper selv havde.

177 Sagsøgeren undrer sig især over, at Kommissionen, efter i den anfægtede beslutnings punkt 24 at have konstateret manglen på objektive og gennemsigtige kriterier, på grundlag af hvilke kompensationen for omkostningerne i forbindelse med public service-forpligtelserne skal beregnes, afholder sig fra at præcisere, hvad disse kriterier konkret skulle bestå i, eller i det mindste at få konkrete tilsagn fra Den Franske Republik i denne henseende.

178 Kommissionen skulle snarere have foreslået at afskaffe licenssystemet, for så vidt som det overkompenserede for omkostningerne til forpligtelserne i forbindelse med public service og udgjorde en konkurrencebegrænsende støtte.

179 Dette var så meget desto mere nødvendigt, som Den Franske Republiks tilsagn var langt fra at blive gennemført i 2006, hvilket er i strid med medlemsstatens pligt til loyalt samarbejde. For 2006 havde France Télévisions Publicité forpligtet sig til, at en af dens GRP-omkostninger (Gross Rating Point (et mål for mediernes effekt)) skulle være på 25% af sagsøgerens og det kommercielle tv-selskab M6's GRP-omkostninger, hvilket var lidet foreneligt med Den Franske Republiks tilsagn om ved indførelsen af en lovbestemmelse med henblik herpå at forpligte France Télévisions til at overholde markedsvilkårene i forbindelse med dens forretningsvirksomhed.

180 Kommissionen har, støttet af intervenienterne, udledt af sagsøgerens udtalelse om, at overholdelsen af statsstøttereglerne er et mål, som allerede kunne være nået ad andre veje eller på andre retsgrundlag, at indførelsen af nye garantier via passende

foranstaltninger var nødvendig, og den har påpeget, at sagsøgerens udtalelse ikke viser, at Den Franske Republiks tilsagn havde et utilstrækkeligt omfang.

181 Efter Kommissionens mening er det ikke korrekt at hævde, at Den Franske Republiks tilsagn ikke er effektive, fordi de angiveligt ikke er nødvendige.

182 Sagsøgeren har ikke gjort andet end at hævde, uden at fremlægge det mindste bevis, at tilsagnene ikke kan opfylde de fællesskabsretlige krav.

183 Tilsagnene drejer sig ikke blot om en lovgivningsmæssig afpudsning, men om indføjelse i fransk retsorden, således at de bliver bindende efter fransk juridisk standard, af bestemmelser, der sikrer, at finansieringen af franske public service-kanaler overholder principperne i meddelelsen om radio- og tv-virksomhed.

184 Med hensyn til argumentet om, at mange fællesskabsretlige bestemmelser allerede er gældende i den nationale retsorden, bemærker Kommissionen, at hvis dette ræsonnement føres videre, ville procedurerne til kontrol af eksisterende støtte og ny støtte ved hjælp af individuelle beslutninger være unødige, idet de horisontale regler ville være tilstrækkelige.

185 I modsætning til det af sagsøgeren hævdede vedrørende den i den anfægtede beslutning konstaterede mangel på objektive og gennemsigtige kriterier, som kan gøre det muligt at efterprøve, at der ikke forekommer overkompensation, har de franske myndigheder afgivet de nødvendige tilsagn. Kommissionen henviser i denne forbindelse til den anfægtede beslutnings punkt 67.

186 Argumentet om de offentlige kanalers prisfastsættelsespraksis i 2006, som er fremført i replikken, er nyt og må derfor afvises. Under alle omstændigheder synes den påståede praksis stadig at høre ind under proceduren til undersøgelse af eksisterende støtteordninger, så længe fristen på to år ikke er udløbet. Man kan derfor ikke støtte sig til den for at påvise tilsagnenes påståede ineffektivitet. Sagsøgeren har navnlig ikke fremlagt bevis for, at den påståede praksis materielt hører ind under en prisdumping.

Rettens bemærkninger

187 Artikel 18 i forordning nr. 659/1999 bestemmer, at finder Kommissionen, at en eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet, »fremsætter den en henstilling, hvori den foreslår den pågældende medlemsstat passende foranstaltninger«. Ifølge den samme bestemmelse kan »henstillingen navnlig gå ud på at […] ændre støtteordningen i realiteten eller indføre proceduremæssige krav eller ophæve støtteordningen«. Artikel 19, stk. 1, i samme forordning bestemmer, at »[h]vis den pågældende medlemsstat accepterer de pågældende foranstaltninger og underretter Kommissionen herom, tager Kommissionen dette til efterretning«.

188 Det fremgår af ordlyden af artikel 18 i forordning nr. 659/1999, at Kommissionen har et vidt skøn ved udøvelsen af sin kompetence til ifølge artikel 26, stk. 1, i den nævnte forordning at vedtage en beslutning i henhold til »artikel 18, sammenholdt med artikel 19, stk. 1«, i forordning nr. 659/1999 og inden for disse rammer til at fastsætte passende foranstaltninger, der kan efterkomme dens konklusion, hvorefter den eksisterende støtteordning ikke eller ikke længere er forenelig med fællesmarkedet.

189 Under disse omstændigheder tilkommer det ikke Retten at sætte sin egen vurdering i stedet for Kommissionens, idet Rettens kontrol skal begrænses til at påse, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den vurderede, at de afgivne tilsagn ville afhjælpe konkurrenceproblemerne som følge af den pågældende

støtteordning (jf. i denne retning Rettens dom af 5.11.1997, sag T-149/95, Ducros mod Kommissionen, Sml. II, s. 2031, præmis 63, og af 30.1.2002, sag T-35/99, Keller og Keller Meccanica mod Kommissionen, Sml. II, s. 261, præmis 77, jf. ligeledes analogt Rettens dom af 3.4.2003, sag T-119/02, Royal Philips Electronics mod Kommissionen, Sml. II, s. 1433, præmis 78, af 30.9.2003, sag T-158/00, ARD mod Kommissionen, Sml. II, s. 3825, præmis 329, og af 4.7.2006, sag T-177/04, easyJet mod Kommissionen, Sml. II, s. 1931, præmis 128).

190 Med dette anbringende anfører sagsøgeren i det væsentlige, at Den Franske Republiks tilsagn, afgivet som svar på Kommissionens forslag om passende foranstaltninger og accepteret af Kommissionen, ikke indebærer en væsentlig forbedring i forhold til de eksisterende instrumenter, som har vist sig ude af stand til at undgå overkompensation.

191 Det må konstateres, at ud over at der ikke er nogen som helst støtte for sagsøgerens påstand om, at licenssystemet havde skabt overkompensation, er den under alle omstændigheder irrelevant.

192 For så vidt angår Rettens prøvelse af lovligheden af den anfægtede beslutning er det relevante spørgsmål ikke, om licenssystemet har eller ikke har indført en overkompensation for perioden før vedtagelsen af denne beslutning, men om Kommissionen under den foreliggende sags særlige omstændigheder med henblik på undersøgelsen af dette finansieringssystem og forslaget om passende foranstaltninger skulle have undersøgt, om der forelå en sådan overkompensation.

193 Som det tidligere er konstateret (jf. præmis 172 og 173 ovenfor), har Kommissionen ikke tilsidesat sin forpligtelse til at foretage en undersøgelse ved ikke under den foreliggende sags omstændigheder at foretage en sådan søgning i den anfægtede beslutning.

194 For så vidt som sagsøgeren i sine skriftlige indlæg (jf. præmis 179 ovenfor), men også i sin skrivelse af 9. oktober 2008 har påberåbt sig omstændigheder, der ligger efter vedtagelsen af den anfægtede beslutning, skal de forkastes. I henhold til fast retspraksis skal lovligheden af en fællesskabsretsakt bedømmes efter de faktiske og retlige omstændigheder på det tidspunkt, da retsakten blev udstedt (Domstolens dom af 7.2.1979, forenede sager 15/76 og 16/76, Frankrig mod Kommissionen, Sml. s. 321, præmis 7, samt Rettens dom af 12.12.1996, forenede sager T-177/94 og T-377/94, Altmann m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2041, præmis 119, og af 27.9.2006, sag T-322/01, Roquette Frères mod Kommissionen, Sml. II, s. 3137, præmis 325). Det er følgelig udelukket ved bedømmelsen af lovligheden af en retsakt at tage hensyn til omstændigheder, der ligger efter tidspunktet for dens vedtagelse (dommen i sagen Roquette Frères mod Kommissionen, præmis 25, jf. ligeledes i denne retning Rettens dom af 21.10.1997, sag T-229/94, Deutsche Bahn mod Kommissionen, Sml. II, s. 1689, præmis 102, og af 13.7.2006, sag T-165/04, Vounakis mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A-2, s. 155, og II-A-2, s. 735, præmis 114).

195 Hvad nærmere bestemt angår de dokumenter, som sagsøgeren har fremlagt i sin skrivelse af 9. oktober 2008 og fremsat som nye juridiske omstændigheder, skal det bemærkes, at sagsøgeren under retsmødet ikke på grundlag af disse dokumenter har godtgjort eksistensen af omstændigheder, der ligger før vedtagelsen af den anfægtede beslutning, og som havde været kendt af Kommissionen, men ikke af sagsøgeren, og som var kommet frem i disse dokumenter. For så vidt angår dommen i sagen SIC mod Kommissionen, nævnt i præmis 22 ovenfor, har sagsøgeren ikke godtgjort, og det fremgår ikke, at denne dom har afklaret eller præciseret betydningen af en fællesskabsretlig bestemmelse, sådan som den skulle have været forstået siden sin ikrafttrædelse, hvilket har til følge, at den anfægtede beslutning i lyset af denne bestemmelse og dens således præciserede betydning fremtræder som været behæftet med en ulovlighed.

196 Det fremgår af det ovenfor anførte, at i modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, drejer det sig ikke om, hvorvidt de foreslåede foranstaltninger udgjorde en betydelig forbedring i forhold til de eksisterende instrumenter, der havde vist sig ude af stand til undgå overkompensation, men om, hvorvidt disse foranstaltninger og Den Franske Republiks tilsagn på passende vis afhjalp de problemer, Kommissionen havde identificeret i forbindelse med sin undersøgelse af licenssystemets forenelighed med fællesmarkedet, for så vidt som — da der ikke er noget holdepunkt for at antage, at Kommissionen havde tilsidesat sin pligt til at foretage en omhyggelig og upartisk undersøgelse (jf. præmis 172 ovenfor) — kvaliteten af Kommissionens identifikation af problemerne ikke anfægtes.

197 Med henblik på denne undersøgelse er det nødvendigt at vende tilbage til den anfægtede beslutnings ordlyd.

198 I den anfægtede beslutnings punkt 56 påbegynder Kommissionen sin undersøgelse af proportionaliteten og angiver, at den »skal sikre, at [finansierings-]mekanismen giver garantier mod en eventuel overkompensation for omkostninger i forbindelse med public service«.

199 I den anfægtede beslutnings punkt 60 bebuder Kommissionen, at den »ikke finder, at fransk lovgivning giver tilstrækkelige garantier mod en eventuel overkompensation«, og dernæst angiver den udtrykkeligt i beslutningens punkt 61-63 sine betænkeligheder.

200 Kommissionen kritiserer i det væsentlige fransk lovgivning for »ikke at indeholde nogen bestemmelse, som udtrykkeligt fastsætter, at statens kompensation for omkostningerne til public service-virksomhed for en kanal, der har fået pålagt public service-opgaver, ikke må overstige, hvad der er nødvendigt for at dække disse udgifter under hensyntagen til kanalens nettogevinst fra den erhvervsmæssige virksomhed« (den anfægtede beslutnings punkt 61), for det andet »aldrig udtrykkeligt at angive, at den erhvervsmæssige virksomhed […] skal drives i overensstemmelse med markedspraksis« (den anfægtede beslutnings punkt 62), for det tredje »[ikke] udtrykkeligt at bestemme, at kommerciel drift af et tv-program, der hører ind under public service-opgaverne, samt en public service-tv-kanals salg af reklametid skal foretages til markedspris« (den anfægtede beslutnings punkt 63).

201 Det fremgår af det ovenstående, at de af Kommissionen identificerede vanskeligheder, der danner grundlag for dens opfattelse af, at fransk lovgivning ikke giver tilstrækkelige garantier og derfor begrunder dens forslag om passende foranstaltninger, skyldes, at den nævnte lovgivning ikke i selve dens tekst udtrykkeligt gengiver visse i fællesskabsretten formulerede krav.

202 Det bemærkes, at forslagene om passende foranstaltninger, som Kommissionen dernæst redegør for i den anfægtede beslutning, fuldt ud imødegår disse betænkeligheder.

203 Når Kommissionen således i den anfægtede beslutnings punkt 64 angiver, at de franske myndigheder burde vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre overholdelsen af visse principper, formulerer Kommissionen disse — tre — principper med en ordlyd, der nøjagtigt svarer til de tre betænkeligheder, den har udtrykt i den anfægtede beslutnings punkt 61-63.

204 Ud over denne opfordring til at overholde visse principper og vedtage de nødvendige foranstaltninger angiver Kommissionen i sit forslag om passende foranstaltninger, at en uafhængig myndighed regelmæssigt bør påse public service-kanalernes overholdelse af deres forpligtelse til at udøve deres forretningsvirksomhed i overensstemmelse med markedspraksis og navnlig ikke at praktisere dumping af salgspriserne for reklametid (den anfægtede beslutnings punkt 64, andet og tredje led, in fine).

205 Med hensyn til de af de franske myndigheder foreslåede tilsagn, som Kommissionen har beskrevet i den anfægtede beslutnings punkt 67, 69 og 71, har de til formål at imødegå Kommissionens betænkeligheder og forslag om passende foranstaltninger.

206 Det første tilsagn har til formål at imødegå betænkeligheden (jf. den anfægtede beslutnings punkt 61) og forslaget (jf. den anfægtede beslutnings punkt 64, første led) vedrørende overkompensation for nettoudgifterne i forbindelse med public service. De franske myndigheder »har forpligtet sig til at påse, at i forbindelse med udarbejdelsen af finansloven dækker de finansielle midler, som det foreslås […] at tildele France Télévisions-koncernen, kun udgifterne til udøvelse af public service-forpligtelserne« (den anfægtede beslutnings punkt 67). De franske myndigheder har ligeledes angivet, at »hele den fortjeneste, der eventuelt kan konstateres ved regnskabsårets udgang […], geninvesteres i [de offentlige kanalers] aktiviteter, nærmere bestemt med henblik på fornyelse eller modernisering af deres produktionsapparat«, og at den eventuelle fortjeneste tages i betragtning i forbindelse med udarbejdelsen af budgettet for det følgende regnskabsår (den anfægtede beslutnings punkt 67). Stadig i samme punkt har

de franske myndigheder forpligtet sig til i fransk lovgivning at indføje princippet om, at der ikke må forekomme overkompensation for omkostningerne i forbindelse med public service-opgaver.

207 Det andet tilsagn har til formål at imødegå betænkelighederne (jf. den anfægtede beslutnings punkt 62 og 63) og forslagene (jf. den anfægtede beslutnings punkt 64, andet og tredje led) vedrørende offentlige kanalers forretningsadfærd og tilsigter med henblik herpå at ændre formuleringen af fransk lovgivning (den anfægtede beslutnings punkt 69).

208 Den Franske Republik har endvidere som reaktion på Kommissionens forslag om passende foranstaltninger angående regelmæssig kontrol afgivet tilsagn om årligt, ved et uafhængigt revisionsorgan, hvis rapport fremsendes til Parlamentet, at få kontrolleret de offentlige kanalers overholdelse af deres forpligtelse til at udøve deres forretningsmæssige virksomhed på markedsvilkår (jf. den anfægtede beslutnings punkt 69, sidste punktum).

209 I betragtning af det ovenstående er der således fuldstændig overensstemmelse mellem Kommissionens i den anfægtede beslutnings punkt 61-63 udtrykte betænkeligheder og dens forslag om passende foranstaltninger, såvel som mellem disse forslag og Den Franske Republiks tilsagn.

210 Med hensyn til sagsøgerens klagepunkt baseret på den anfægtede beslutnings punkt 24, som først blev fremsat i replikken, uden at det støttedes på retlige eller faktiske omstændigheder, som var kommet frem under retsforhandlingerne, eller udgjorde en uddybning af et anbringende, der tidligere var fremført i stævningen, må det i henhold til procesreglementets artikel 48, stk. 2, afvises. Under alle omstændigheder er dette klagepunkt ugrundet, for så vidt som det støttes på et punkt i den anfægtede beslutning, som alene vedrører kvalificeringen af licenssystemet som statsstøtte.

211 Dermed gjorde Kommissionen sig ikke skyldig i et åbenbart urigtigt skøn, da den formulerede forslagene til passende foranstaltninger og accepterede Den Franske Republiks tilsagn.

212 På denne baggrund skal dette anbringende forkastes.

213 Eftersom alle sagsøgerens anbringender skal forkastes, bør Kommissionen frifindes.

Sagens omkostninger

214 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør selskabet i overensstemmelse med Kommissionens og France Télévisions' påstand pålægges at bære sine egne omkostninger og at betale Kommissionens og France Télévisions' omkostninger.

215 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 4, første afsnit, bærer de medlemsstater, som er indtrådt i sagen, deres egne omkostninger. Den Franske Republik bærer således sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling):

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Télévision française 1 SA (TF1) bærer sine egne omkostninger og betaler desuden Kommissionens og France Télévisions SA's omkostninger.

3) Den Franske Republik bærer sine egne udgifter.

Vilaras Prek Ciucă

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. marts 2009.

Underskrifter

Indhold

Retsforskrifter . . . . . II - 479

Sagens faktiske omstændigheder . . . . . II - 483

Retsforhandlinger og parternes argumenter . . . . . II - 485

Formaliteten . . . . . II - 488

Overholdelse af søgsmålsfristen . . . . . II - 488

Parternes argumenter . . . . . II - 488

Rettens bemærkninger . . . . . II - 489

Arten af den anfægtede beslutning . . . . . II - 494

Parternes argumenter . . . . . II - 494

Rettens bemærkninger . . . . . II - 496

Sagsøgerens søgsmålskompetence . . . . . II - 502

Parternes argumenter . . . . . II - 502

Rettens bemærkninger . . . . . II - 502

Realiteten . . . . . II - 505

Det andet anbringende om tilsidesættelse af retten til forsvar . . . . . II - 505

Parternes argumenter . . . . . II - 505

Rettens bemærkninger . . . . . II - 506

Det fjerde anbringende om procedurefordrejning . . . . . II - 507

Parternes argumenter . . . . . II - 507

Rettens bemærkninger . . . . . II - 508

Det femte anbringende om en fejlagtig fortolkning af Altmark-dommen . . . . . II - 509

Parternes argumenter . . . . . II - 509

Rettens bemærkninger . . . . . II - 512
Det første anbringende om tilsidesættelse af begrundelsespligten . . . . . II - 518
Parternes argumenter . . . . . II - 518
Rettens bemærkninger . . . . . II - 520
Det tredje anbringende om utilstrækkeligt omfang af Den Franske Republiks tilsagn . . . II - 525
Parternes argumenter . . . . . II - 525
Rettens bemærkninger . . . . . II - 528
Sagens omkostninger . . . . . II - 534